

**Πανελλήνιο Συνέδριο
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
&**

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

24 - 27 Σεπτεμβρίου 2015

**Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας,
Πολεοδομίας &
Περιφερειακής Ανάπτυξης**

**Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Βόλος**

**ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ**

**Ειδική Συνεδρία Ανάρτησης
Πινακίδων Παρουσίασης με βράβευση**

**Ειδικές συνεδρίες Νέων Επιστημόνων
με βράβευση**

**Φοιτητικός Διαγωνισμός Ταινιών Ντοκυμαντέρ
'Οπτικοακουστικές αναπαραστάσεις της πόλης'**

Πανελλήνιο Συνέδριο
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
&

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Πέμπτη, 24 Σεπτεμβρίου 2015

17:00 Έναρξη Συνεδρίου

17:00-19:00 Εγγραφές

18:00-18:30 Χαιρετισμοί

18:30-19:15 Τελετή Αναγόρευσης Γιάννη Πυργιώτη σε Επίτιμο Διδάκτορα

19:15-20:45 Κεντρικές Ομιλίες

Αμφιθέατρο Το "Κουτί" του Χωροτάκτη-Γ.ΠΥΡΓΙΩΤΗΣ
Από τη Θεωρία στην Πράξη-Μ.ΚΑΜΧΗΣ

21:00 Δεξίωση

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

09:30-11:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1

Ειδική Συνεδρία: Χωρικός Σχεδιασμός και Νερό

(Προεδρείο: Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ, Κ.ΣΕΡΡΑΟΣ)

Υδραυλικά Συστήματα Πόλεων και Παραγωγικά Συστήματα: Υπάρχει Σχέση Αιτίου Αιτιατού;-Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ

Προς ένα Νέο Υπόδειγμα για την Πολιτική Νερού στην Πόλη: Προοπτική Διερεύνηση-Α.ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ, Η.ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

Συζήτηση

Θαλάσσιο Αιολικό Πάρκο στο Κατάκολο της Ηλείας-Α.ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ, Π. ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ

«Πόλη και Θάλασσα»: Ένα Τριεθνές Εργαστήριο Αστικού Σχεδιασμού. ENSAPLV (Γαλλία), ΜΕΥ (Τουρκία), ΕΜΠ (Ελλάδα)-Κ.ΣΕΡΡΑΟΣ, Ε.ΧΑΝΙΩΤΟΥ, Γ.ΓΚΟΥΜΟΠΟΥΛΟΥ, Π.ΠΡΕΝΤΟΥ

Συζήτηση

Αίθουσα Α2

Αστική και Περιφερειακή Ανάπτυξη Ι

(Προεδρείο: Ι.ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ,Κ.ΣΥΡΑΚΟΥΛΗΣ)

Μελέτη Ανασχεδιασμού Παρεχόμενων Υπηρεσιών σε Περιφερειακό ΟΤΑ: Σκέψεις και Προτάσεις στην Περίπτωση του Δήμου Αγίας Λάρισας-Μ.ΖΙΑΚΑΣ, Κ.ΣΥΡΑΚΟΥΛΗΣ

Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις με στόχο την Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Π.Ε. Ρεθόμνης-Γ.Γ.ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ, Η.ΚΛΕΙΑΣΟΥ, Β.ΡΑΜΦΟΥ, Π.ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ, Κ.ΒΑΜΒΟΥΚΑΚΗΣ, Β.ΚΩΤΣΙΟΣ

Συζήτηση

Χωρική Ανάλυση των Αποτελεσμάτων των Εκλογών του 2015. Μια Πρώτη Προσέγγιση-Ι.ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.ΚΟΥΡΚΟΥΡΙΔΗΣ

Ο Κανόνας Τάξης-Μεγέθους και το Ελληνικό Αστικό Σύστημα-Π.ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗΣ, Ι.ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Συζήτηση

11:30-12:00

Διάλειμμα-καφές

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

09:30-11:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β2

Ποιότητα Ζωής

(Προεδρείο: Α.ΔΕΦΝΕΡ, Ε.ΨΑΘΑ)

Παρεμβάσεις Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού στις Βιομηχανικές Περιοχές της Ελλάδας Ακολουθώντας το Παράδειγμα του Τολέδο-Θ.ΓΑΛΑΝΗΣ

Μέτρηση της Ποιότητας Ζωής στις Ελληνικές Πόλεις με το Σύστημα Αστικών Δεικτών DPRD-50-Ε.ΨΑΘΑ, Α.ΔΕΦΝΕΡ

Συζήτηση

Πολιτικές Υγείας στην Ελλάδα στα Πλαίσια του Προτύπου της 'Υγιούς Πόλης'- Γ.ΣΙΑΠΚΑΛΗ

Λάρισα -Η Πορεία Εξέλιξης σε μια Βιώσιμη Πόλη μέσω της Δικτύωσης των Αστικών Υπαίθριων Χώρων-Ε.ΓΙΟΒΡΗ -ΔΙΑΜΑΝΤΗ

Συζήτηση

Αίθουσα Β12

Ειδική Συνεδρία Νέων Επιστημόνων: Αστική και Περιφερειακή Ανάπτυξη

(Προεδρείο: Δ.ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ, Σ.ΠΟΛΥΖΟΣ)

Η Δημιουργική Τάξη στην Πόλη της Θεσσαλονίκης: Μια Προσέγγιση από την σκοπιά της Υποκειμενικής Εσημερίας-Ε.ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

Οι Επιπτώσεις της Οικονομικής Κρίσης στην Μετακίνηση Επιχειρήσεων. Συγκριτική Ανάλυση από Ελλάδα και Βουλγαρία-Ν.ΚΑΠΙΤΣΙΝΗΣ

Συζήτηση

Τοπίο + Σεξουαλικότητα: Η Περίπτωση των Μετεώρων-Σ.ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΥ,Β.ΡΟΔΙΤΗ

Η Ανοιχτή Καινοτομία ως Εφαλτήριο για τη Δημιουργία ενός Νέου Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος. Οι Χωρικές Επιπτώσεις-Ε.ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Συζήτηση

11:30-12:00

Διάλειμμα-καφές

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

09:30-11:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Γ5

Ειδική Συνεδρία: Οι Πληθυσμιακές Μεταβολές την Μεταπολεμική Ελλάδα, μια Χωρική Προσέγγιση I

(Προεδρείο: Μ.Ν.ΝΤΥΚΕΝ, Ε.ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ)

Σημερινή Ηλικιακή Διάρθρωση και Μελλοντικές Μεταβολές του Πληθυσμού της Ελλάδας με Οριζόντα το Έτος 2050-Χ.ΜΠΑΓΚΑΒΟΣ

Παραδοσιακές Ιδιοτυπίες Καταγραφής του Πληθυσμού στην Χερσόνησο του Άθω-Γ.ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ, Φ.ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

Μετανάστευση και Εθνοπολιτισμική «Ποικιλότητα» των (Ευρωπαϊκών) Πόλεων: Νέο Λεξιλόγιο, Νέα Ζητήματα;-Ι.ΚΟΚΚΑΛΗ

Συζήτηση

Η Επιστροφή στην Ύπαιθρο στην Ελλάδα μετά το 2000: Μια Μεθοδολογική Προσέγγιση των Δυνητικών Χωρικών Προτύπων-Ε.ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, Μ.Ν.ΝΤΥΚΕΝ

Διαθεσιμότητα & Ποιότητα Δεδομένων για τη Μελέτη της Θνησιμότητας στην Ελλάδα: Μια Πρώτη Διερεύνηση-Μ.ΑΓΟΡΑΣΤΑΚΗΣ

Οικιστική Ανάπτυξη και Πληθυσμός: Συγκριτική Προσέγγιση στις Πόλεις 3.000-10.000 μετά το 1950-Γ.ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ, Γ.ΓΚΙΟΚΑΣ

Συζήτηση

11:30-12:00

Διάλειμμα-καφές

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1

Θεσμικό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού Ι

(Προεδρείο: Μ.ΧΑΪΝΤΑΡΛΗΣ)

Ο Θεσμός της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ) και η Εφαρμογή του στο Χωρικό Σχεδιασμό Τοπικού Επιπέδου. Η Εμπειρία της Ευρώπης και ένα Παράδειγμα από την Ελλάδα-Ε.ΠΟΛΥΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ε.ΑΣΠΡΟΓΕΡΑΚΑΣ

Θεσμικά Εργαλεία Απόκτησης Κοινόχρηστων Χώρων στις Πόλεις. Συγκριτική Επισκόπηση στην Ευρώπη-Φ.ΖΥΓΟΥΡΗ

Συζήτηση

Νέο Θεσμικό Πλαίσιο Χωρικών Ρυθμίσεων - Η Αρχή της Επικουρικότητας. Η Αποδόμηση του Στρατηγικού Σχεδιασμού στο Επίπεδο των ΟΤΑ-Κ.ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΔΗΣ, Φ.ΖΥΓΟΥΡΗ

Η Νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας για τα Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια: Κριτικά Διλήμματα-Μ.ΧΑΪΝΤΑΡΛΗΣ

Συζήτηση

Αίθουσα Α2

Ειδική Συνεδρία: Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός Ι

(Προεδρείο: Χ.ΚΟΚΚΩΣΗΣ, Η.ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ)

Σύνδεση Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιας Ζώνης-Χ.ΚΟΚΚΩΣΗΣ, Θ.ΠΑΠΑΘΕΟΧΑΡΗ

Ζητήματα Διασφάλισης της Συνοχής μεταξύ του Χερσαίου και του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού-Γ.ΤΣΙΛΙΜΙΓΚΑΣ, Α.ΓΟΥΡΓΙΩΤΗΣ

Η Σημασία του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού στην Προστασία και Ανάπτυξη του Ελληνικού Θαλάσσιου Χώρου-Φ.ΣΤΕΦΑΝΗ, Γ.ΤΣΙΛΙΜΙΓΚΑΣ

Συζήτηση

Σχεδιασμός και Υλοποίηση Θαλάσσιου Κτηματολογίου για την Ελλάδα - Μέσο Άσκησης του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού-Ι.ΠΑΡΡΗ

Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός - Θαλάσσιο Κτηματολόγιο. Μια Αναγκαία Αμφίδρομη Σχέση για την Ελλάδα-Α.ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ, Σ.ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Προς ένα Πλαίσιο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού-Θ.ΠΑΠΑΘΕΟΧΑΡΗ, Χ.ΚΟΚΚΩΣΗΣ

Συζήτηση

14:00-15:00

Γεύμα

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β2 **Τουρισμός**
(Προεδρείο: Π.ΤΣΑΡΤΑΣ, Θ.ΜΕΤΑΞΑΣ)

Η Εξαίρεση ως Κανόνας στους Μηχανισμούς Χωρικής Ανάπτυξης του Τουρισμού στην Ελλάδα-Ε.ΣΑΡΑΝΤΑΚΟΥ, Ν.ΒΙΤΤΗΣ

Οργανωμένοι Υποδοχείς Τουριστικών Δραστηριοτήτων στην Ελλάδα-Δ.ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Α.ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

...Βγάζει η Θάλασσα Κρυφή Φωνή: Ο Καταδυτικός Τουρισμός στην Κρήτη ως Αειφόρος Απάντηση-Μ.Α.ΤΖΟΓΙΑ ΜΟΑΤΣΟΥ, Λ.ΣΑΠΟΥΝΑΚΗ ΔΡΑΚΑΚΗ

Συζήτηση

Ο Καταδυτικός και ο Αλιευτικός Τουρισμός στις Βόρειες Σποράδες - Διαχείριση Προορισμών και Συνέργειες στις Τοπικές Κοινωνίες-Α.ΖΛΑΤΟΥΔΗΣ, Ε.ΚΑΤΣΑΜΑΓΚΟΥ, Σ.ΜΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ

Δυνατότητες και Περιορισμοί για την Ανάπτυξη Αγορών Πολιτιστικού Τουρισμού σε Ελληνικούς Ωριμους Ηλιοτροπικούς Προορισμούς-Ε.ΣΑΡΑΝΤΑΚΟΥ

Πελοπόννησος: Ένα Ιδιαίτερο Παράδειγμα Ανορθόδοξης Περιφερειακής Ανάπτυξης. Μπορεί η Γαστρονομική Παράδοση να Δείξει το Σωστό Δρόμο;-Δ.ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ, Θ.ΜΕΤΑΞΑΣ

Συζήτηση

14:00-15:00 Γεύμα

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα B12

Ειδική Συνεδρία Νέων Επιστημόνων: Πολεοδομικά ζητήματα Ι

(Προεδρείο: Ν.ΒΟΓΙΑΖΙΔΗΣ, Ν.ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ)

Υφιστάμενα Παλαιά Κτίρια στο Ελληνικό Αστικό Περιβάλλον: Τεχνο-οικονομική Ανάλυση για την Εξοικονόμηση Ενέργειας-Χ.ΤΕΣΣΑΣ

Οι Θεωρίες του Χάους και της Πολυπλοκότητας στο Σχεδιασμό του Χώρου-Ε.ΓΕΩΡΓΑΛΗ, Β.ΚΡΟΜΜΥΔΑ

Συζήτηση

Αναζήτηση της Φυσιογνωμίας και Πολεοδομική Επέμβαση στη Σιάτιστα Βοΐου Κοζάνης -Ε.ΛΙΝΑΚΗ

Σχέδιο Εκκένωσης του Ιστορικού Κέντρου της Παλιάς Πόλης της Κέρκυρας σε Περίπτωση Σεισμού (βασικά στοιχεία)-Μ.Α.ΣΠΗΓΤΟΥ-ΠΟΛΥΛΑ

Κοινωνική Δυναμική και Χωρικές Μεταλλάξεις, το παράδειγμα του Μεταξουργείου-Μ.ΝΤΟΥΡΑ,Η.ΠΑΠΑΔΑΚΗ-ΜΑΡΑΓΚΟΥ

Συζήτηση

14:00-15:00 Γεύμα

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Γ5

Ειδική Συνεδρία: Οι Πληθυσμιακές Μεταβολές την Μεταπολεμική Ελλάδα, μια Χωρική Προσέγγιση II

(Προεδρείο: Μ.Ν.ΝΤΥΚΕΝ, Μ.ΑΓΟΡΑΣΤΑΚΗΣ)

Η Αναπαραγωγή των Γυναικών στην Μεταπολεμική Ελλάδα, Μακρόχρονες Τάσεις Και Ρήξεις-Π.ΜΠΑΛΤΑΣ, Β.ΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ

Περιφερειακές Ανισότητες στους Γάμους και στα Διαζύγια. Πώς η Οικονομική Κρίση Επηρεάζει την Δημιουργία και τη Διάλυση της Οικογένειας-Ν.ΣΑΡΡΗΣ, Κ.ΚΙΝΤΗ

Δημογραφική αβεβαιότητα και οικονομική ύφεση: Η περίπτωση της Ελλάδας-Δ.ΜΠΑΛΟΥΡΔΟΣ

Συζήτηση

Εκτίμηση της Συμβολής των Μεταναστών στα Επίπεδα Γονιμότητας του Πληθυσμού της Ελλάδας: 2004-2012-Γ.ΒΕΡΡΟΠΟΥΛΟΥ, Χ.ΜΠΑΓΚΑΒΟΣ, Κ.ΤΣΙΜΠΟΣ

Η Συγχρονική Γονιμότητα στην Ελλάδα κατά τα Πρώτα Χρόνια του 21ου Αιώνα-Κ.Ν. ΖΑΦΕΙΡΗΣ, Μ.ΖΗΣΑΚΗ

Χωροθέτηση Μονάδων Υγείας: Ένα Διαρκές Πρόβλημα Εξυπηρέτησης του Πληθυσμού-Α.ΤΣΑΤΣΑΡΗΣ, Ι.ΚΑΤΣΙΟΣ, Δ.ΣΚΟΥΛΟΥΦΙΑΝΑΚΗΣ, Γ.ΔΙΒΑΝΗΣ

Συζήτηση

14:00-15:00

Γεύμα

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

15:00-17:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1

Πολεοδομικός Σχεδιασμός-Χρήσεις γης
(Προεδρείο: Ν.ΜΟΣΧΟΣ, Α. ΚΑΠΟΥΛΑ)

Νέα Νομοθεσία για τις Χρήσεις Γης. Μια Προσπάθεια για Οργάνωση του Αστικού Χώρου και Δημιουργία Προϋποθέσεων για Αναζωογόνηση των Πόλεων. Το Παράδειγμα της Λάρισας-Τ.ΚΑΛΛΙΑΚΟΥΔΑΣ, Σ.ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

Μελέτη και Καταγραφή Στοιχείων της Οικιστικής Οργάνωσης των Παραδοσιακών Οικισμών της Νήσου Κέρκυρας-Κ.ΜΠΑΤΖΙΩΡΑ, Γ.ΤΣΙΛΙΜΙΓΚΑΣ

Αυτόματη Ανίχνευση Κτισμάτων από Αεροφωτογραφίες για Πολεοδομικές Εφαρμογές-Ε.ΜΑΛΤΕΖΟΣ, Χ.ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Συζήτηση

Η Πολεοδόμηση - Πράξη Εφαρμογής, τα Πρακτικά και τα Θεσμικά Κενά. Η Μελέτη Περίπτωσης της Αγ. Παρασκευής Βόλου. Τα Νέα Δεδομένα μετά τις Αλλαγές του Θεσμικού Πλαισίου-Ν.ΜΟΣΧΟΣ, Ν.ΠΟΛΥΜΕΝΙΔΗΣ

Ιστορικά Σχολικά Κτήρια μέχρι το 1940: ένα Ανενεργό Κτηριακό Απόθεμα σε Αναζήτηση Νέων Χρήσεων-Α.ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Η Χωροθέτηση του Δικαστικού Μεγάρου Βόλου-Κ.ΛΑΛΕΝΗΣ, Α.ΚΑΠΟΥΛΑ, Ν.ΜΟΣΧΟΣ, Ι.ΠΟΛΥΜΕΝΙΔΗΣ

Συζήτηση

17:00-17:30 **Διάλειμμα-καφές**

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

15:00-17:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α2

Ειδική Συνεδρία: Διαχείριση Παράκτιου Χώρου

(Προεδρείο: Η.ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ, Χ.ΚΟΚΚΩΣΗΣ)

Νομικά και Θεσμικά Κενά Εφαρμογής στη Διαχείριση των Μεσογειακών Ακτών. Υπάρχουσες Πρακτικές και Εμπόδια Υλοποίησης σε Τοπικό Επίπεδο-Κ. ΛΑΛΕΝΗΣ, Ι. ΠΑΠΑΘΕΟΧΑΡΗΣ

Χωρικός Σχεδιασμός και Οργάνωση της Παράκτιας Ζώνης: Η Ελληνική Εκδοχή-Η.ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ

Χρήσεις Γης, Παραγωγικές Δραστηριότητες και Αστική Διάχυση στο Αττικό Παράκτιο Μέτωπο Κατηγοριοποίηση ως Εργαλείο Πολιτικής-Μ.ΒΡΑΣΙΔΑ

Συζήτηση

Ζητήματα Διαχείρισης και Χωρικού Σχεδιασμού της Παράκτιας Ζώνης Έβρου-Α.ΖΩΡΖΟΣ, Μ.ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιου Χώρου: Η Περίπτωση της Πάρου-Μ.ΓΑΒΑΛΑΣ, Μ.ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Παράκτιος Χώρος και Ιδιωτική Πολεοδόμηση: Η Περίπτωση των Οικοδομικών Συνεταιρισμών στη Μαγνησία-Μ.ΓΚΙΚΑ

Συζήτηση

17:00-17:30

Διάλειμμα-καφές

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

15:00-17:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα B2

Μάρκετινγκ & Branding Τόπου

(Προεδρείο: Α.ΔΕΦΝΕΡ, Ν.ΚΑΡΑΧΑΛΗΣ)

Branding Τόπου και Ελκτικότητα Χώρας στη Βάση Σειράς Δεικτών Ιεράρχησης-Α.ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ, Α.ΦΛΙΑΤΑΡΗ

Αναδεικνύοντας την "Άλλη" Πλευρά μιας Μονοδιάστατης Ανάπτυξης. Η Ταυτότητα της Κοζάνης ως Ενεργειακού Κέντρου -Λ.ΜΑΛΟΥΤΑΣ, Σ.ΔΑΒΙΔΟΠΟΥΛΟΥ

Το Marketing Τόπου και η Ανάδειξη μιας Περιοχής: Οι Εκδηλώσεις κατά την Διάρκεια της Αποκριάς στο Δήμο Δελφών-Χ.ΤΣΑΜΑΝΤΑΝΗΣ, Δ.ΚΑΡΙΚΗΣ

Συζήτηση

Όταν η Γεωγραφία Δημιουργεί ένα Brand: Αναπτύσσοντας μια Στρατηγική για το Μάρκετινγκ της Πόλης και την Αναδιαμόρφωση της Τοπικής Ταυτότητας της Λάρισας-Α.ΔΕΦΝΕΡ, Θ.ΜΕΤΑΞΑΣ, Ν.ΚΑΡΑΧΑΛΗΣ, Κ.ΣΥΡΑΚΟΥΛΗΣ

Place Branding και Δημιουργικές Συλλογικότητες ως Χαρακτηριστικό Ταυτότητας της Πόλης. Μελέτη Περίπτωσης: Λάρισα-Ε.ΜΑΣΤΟΡΑ

Συζήτηση

Αίθουσα B12

Ειδική Συνεδρία Νέων Επιστημόνων: Χωροταξικά ζητήματα Ι

(Προεδρείο: Δ.ΣΤΑΘΑΚΗΣ, Β.ΤΣΕΛΙΟΣ)

Εντοπισμός Γεωγραφικά Αποκλεισμένων Περιοχών και Κατοίκων της Περιφέρειας Κρήτης από το Αγαθό της Υγείας-Ν.ΡΕΜΠΗΣ

Αξιολόγηση του Ειδικού Πλαισίου ΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, Σχέση με τον Υποκείμενο Σχεδιασμό και Αξιολόγηση των Βραχυπρόθεσμων και Μακροπρόθεσμων Στόχων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας-Β.ΜΑΝΙΚΑ,Β.ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ

Στρατηγικός Χωρικός Σχεδιασμός και Ευρωπαϊκές Μεσογειακές Μητροπόλεις-Σ.ΤΣΟΥΜΑΛΑΚΟΣ

Συζήτηση

Κλιματική Αλλαγή και Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός-Σ.ΖΑΠΑΝΤΗΣ

Ανθρώπινη Ανάπτυξη και Περιβάλλον: Χωρικές Ανισότητες στην Ελλάδα-Κ.ΠΟΤΣΗΣ

Συζήτηση

17:00-17:30

Διάλειμμα-καφές

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

15:00-17:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Γ5 **Αρχιτεκτονική Κληρονομιά (Προεδρείο: Ε. ΚΑΡΝΑΒΟΥ, Ν. ΣΑΜΑΡΑΣ)**

Η Πολιτιστική Οικονομία ως Εργαλείο Διαχείρισης του Ορεινού Χώρου: Η Κοινωνική και Οικονομική Αξία του Γεφυριού της Πλάκας στην Ήπειρο-Σ.ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Δ.ΔΑΜΙΓΟΣ, Δ.ΚΑΛΙΑΜΠΑΚΟΣ

Ζητήματα Διαχείρισης της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς-Ε.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ, Α.ΒΑΣΙΛΑΡΑ

Η Διατήρηση της Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομικής Φυσιογνωμίας των Οικισμών ως Αντικείμενο της Ελληνικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας-Ν.ΣΑΜΑΡΑΣ

Συζήτηση

Ο Εντοπισμός ενός Παλιμψηστου Υποδομών υπό το Πρίσμα της Αρχιτεκτονικής Τοπίου-Α.ΚΟΥΖΟΥΠΗ

Ο Περιβάλλον Χώρος των Βυζαντινών Τειχών της Θεσσαλονίκης και η Αποτυχία του Σχεδιασμού στην Ελλάδα-Ε.ΚΑΡΝΑΒΟΥ

Συζήτηση

17:00-17:30 **Διάλειμμα-καφές**

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

17:30-19:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1 **Αστική Αναγέννηση-Αναπλάσεις Ι**
(Προεδρείο: Ε.ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ, Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ)

Συνδυασμένος Πολεοδομικός- Κυκλοφοριακός Σχεδιασμός και Διεθνή Μοντέλα Αστικής Ανάπλασης. Key Study: Η Περιοχή της Λιμενικής Ζώνης του HafenCity του Αμβούργου- Β.ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ, Ε.ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ, Σ.ΦΟΥΣΕΚΗ

Αντικουλτούρες, Άτυπες Εκφράσεις και Gentrification: Η Περίπτωση του Skid Row και η Σχέση του με το Ιστορικό Κέντρο του Los Angeles, CA-Α.ΜΟΡΑΣ, Κ.ΔΑΣΤΙΡΙΔΟΥ

Ένταξη της Κεντρικής Αγοράς Καλαμάτας στον Αστικό Ιστό-Ν.ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Ε.ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Συζήτηση

Ο Σχεδιασμός-ως-Χαρτογράφηση Διαδικτυακών Κοινωνικών Δικτύων: Η Ψηφιακά Επαυξημένη Πόλη και η Μεταστροφή του Δημόσιου Χώρου, το Παράδειγμα της Λάρισας- Α.ΜΟΡΑΣ, Κ.ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Αρχική Διερεύνηση Δυνατότητας Ένταξης της Πύλου Μεσσηνίας στο Δίκτυο Πόλεων CITTASLOW/ SLOW CITY-Ε.ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ένα Διαφορετικό Σχέδιο για την Αντιμετώπιση της Κρίσης του Κέντρου της Πόλης: Το ΣΟΑΠ για το Κέντρο της Αθήνας-Δ.ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ, Α.ΔΕΦΝΕΡ

Αθήνα: Η Αναζωογόνηση των Κεντρικών Υποβαθμισμένων Περιοχών-Α.ΡΩΜΑΝΟΣ

Συζήτηση

Αίθουσα Α2 **Ειδική Συνεδρία: Προβλήματα Στέγασης στην Ελλάδα της Οικονομικής Κρίσης**
(Προεδρείο: Α. ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ, Σ. ΨΥΧΑΣ)

Έλλειψη Στέγης και Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα της Κρίσης: Παραλείψεις και Προτεραιότητες-Ν.ΚΟΥΡΑΧΑΝΗΣ

Τοπία Έλλειψης Στέγης στην Αττική: Χαρτογράφηση με Βάση την Τυπολογία ΕΤΗΟΣ της FEANTSA-Δ.ΣΙΑΤΙΤΣΑ, Β.ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ, Κ.ΓΚΟΥΝΗΣ

Μετανάστευση, Κοινωνική Γεωγραφία της Κατοικίας και Στεγαστικός Διαχωρισμός στη Θεσσαλονίκη-Π.ΠΑΝΤΕΛΕΩΝ

Συζήτηση

Η Ενοικιαζόμενη Κατοικία στην Ελλάδα στην Περίοδο της Κρίσης-Α. ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ

Άστεγοι: από την Αποπεριθωριοποίηση στην Κοινωνική Κατοικία-Σ.ΨΥΧΑΣ

Η Ελλειμματική Παρουσία των Πολιτικών Κοινωνικής Κατοικίας: Πρακτικές Στέγασης στο Δήμο Αθηναίων-Α.Α.ΚΟΥΚΟΥΜΑ

Συζήτηση

19:30-19:45 **Διάλειμμα**

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

17:30-19:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α6

Χωρικός Σχεδιασμός-Βιώσιμη Ανάπτυξη

(Προεδρείο: Α.ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ, Η.ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ)

Για μια Ολοκληρωμένη Διοικητική- Εδαφική (Ανα)Διάρθρωση της Χώρας: Μια Πρόταση για την μετά τον «Καλλικράτη» Περίοδο-Η.ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ

Υπολογισμός Χωρικών Δεικτών για τους Δήμους της Αττικής-Α.ΛΑΓΑΡΙΑΣ, Π.ΠΡΑΣΤΑΚΟΣ

Οι Επιδιώξεις των Τοπικών Ομάδων Πληθυσμού για την Νησιωτική Ανάπτυξη: Αναλύοντας τα Παραδείγματα της Σύρου και της Άνδρου στις Βόρειες Κυκλάδες- Α.ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Λ.Μ.ΦΡΑΤΣΕΑ, Γ.ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ, Χ.ΧΑΛΚΙΑΣ

Συζήτηση

Αλληλεπιδράσεις Οικιστικού Δικτύου, Οικονομικών Δραστηριοτήτων και Φυσικού Τοπίου: Κατανοώντας τη Χωρική Αλλαγή στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας- Α.ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ, Δ.ΕΠΠΑΣ, Δ.ΖΕΚΑ

Αναζήτηση Χωρικών Συμμαχιών και Εδαφικής Συνοχής για μια Ολοκληρωμένη Αναδιάρθρωση του Οικιστικού Δικτύου της Ελλάδας-Π.ΛΟΥΚΑΚΗΣ, Ι.ΜΩΡΑΙΤΟΥ

Συζήτηση

19:30-19:45 **Διάλειμμα**

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

17:30-19:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β2

Πολιτισμός Ι

(Προεδρείο: **Ν.ΒΟΓΙΑΖΙΔΗΣ, Ν.ΚΑΡΑΧΑΛΗΣ**)

Εξέλιξη Πολιτιστικών Βιομηχανιών : Σύγκριση Πολιτιστικής Πολιτικής μεταξύ Ελλάδας και Μεγάλης Βρετανίας-**Α.ΚΡΑΒΑΡΙΤΟΥ**

Η Γειτνίαση των Τόπων Αγώνων και Θρησκείας στην Αρχαία Ελλάδα-**Ν.ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ**

«Ο Δρόμος Είχε τη δική του Ιστορία. Κάποιος την Έγραψε στον Τοίχο με Μπογιά». Αθήνα: Δημόσιος Χώρος και Πολιτιστικές Επιρροές στην Τέχνη του Δρόμου-**Κ.ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ο.ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ**

Συζήτηση

Ο Ρόλος των Μουσείων και των Εκθέσεων Τέχνης στην Ανάδειξη ενός Αστικού Προορισμού: Η Περίπτωση της Αθήνας-**Ν.Γ.ΚΑΡΑΧΑΛΗΣ, Σ.ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΥ**

«Στις Ρίζες του Μεγάλου Αλεξάνδρου» Μια Πρωτοβουλία Ολοκληρωμένης Ανάδειξης και Αξιοποίησης των Αρχαιολογικών Μνημείων Ημαθίας, Πέλλας, Πιερίας-**Μ.ΤΟΡΟΠΗ**

Οικονομικές, Κοινωνικές και Περιβαλλοντικές Παράμετροι για την Ανάδειξη του Πολιτισμικού Αποθέματος στα Βαλκάνια-**Ε.Γ.ΓΑΒΡΑ, Κ.ΓΚΙΟΥΦΗ**

Συζήτηση

Αίθουσα Β12

Ειδική Συνεδρία Νέων Επιστημόνων: Πολεοδομικά ζητήματα ΙΙ

(Προεδρείο: **Κ.ΛΑΛΕΝΗΣ, Μ.ΧΑΪΝΤΑΡΛΗΣ**)

Ο Διεκδικούμενος Κοινός Χώρος, μεταξύ Δημιουργικής Πόλης και Εξεγερμένης Πόλης: Η Περίπτωση της Ιστανμπούλ-**Χ.ΤΣΑΒΔΑΡΟΓΛΟΥ**

Οράματα και Σχεδιασμοί για την Πόλη, το Παράδειγμα της Ακαδημίας Πλάτωνος-**Α.ΧΑΖΑΠΗΣ**

Αστικό Πράσινο: Σύγχρονες Πολιτικές και Λύσεις για Εφαρμογή στις Ελληνικές Πόλεις και Επίτευξη του Πολυδιάστατου Ρόλου του-**Μ.ΒΕΖΥΡΤΖΗΣ**

Συζήτηση

Κοινωνικές- Γεωγραφικές Προσεγγίσεις των Χώρων Κράτησης Μεταναστών στην Ελλάδα. Το Παράδειγμα του Κέντρου Κράτησης Κορίνθου-**Κ.ΚΥΡΙΤΣΗ**

Το Λιανικό Εμπόριο στις Ελληνικές Πόλεις της Κρίσης-**Α.ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ, Χ.ΠΡΟΒΙΑΣ**

Προσεγγίζοντας τη Λειτουργία του Αστικού Χώρου με Γνώμονα τις Τοπικές Παραμέτρους: Συγκριτική Μελέτη μεταξύ Λάρισας και Nottingham-**Χ.ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ**

Συζήτηση

19:30-19:45

Διάλειμμα

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

18:00-19:00 Παράλληλη εκδήλωση

Αμφιθέατρο Παρουσίαση των Διπλωματικών Εργασιών που έχουν εκπονηθεί στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης-Η. ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ

19:45-21:30 Παράλληλες εκδηλώσεις

Αμφιθέατρο

19:45-20:05 Κεντρική Ομιλία

Η Αθήνα στο Σύγχρονο Ελληνικό Κινηματογράφο: Πλάνα Δείκτες, Σεκάνς-Πόλης και Τοπογραφία της Αφήγησης-Α.ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

20:05-21:15 Προβολή ταινιών Διαγωνισμού φοιτητικών ταινιών ντοκυμαντέρ με τίτλο «Οπτικοακουστικές αναπαραστάσεις της πόλης»

21:15-21:30 Βράβευση ταινιών

Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2015

19:45-21:30 Παράλληλες εκδηλώσεις

Ισόγειο **Παρουσίαση Πόστερ (Προεδρείο: Α.ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ, Μ.Ν.ΝΤΥΚΕΝ)**

Ένταξη Νέας Αρχιτεκτονικής σε Ιστορικό Οικιστικό Σύνολο. Πιλοτικές Σχεδιαστικές Προτάσεις στα Όρια του Υφιστάμενου Πολεοδομικού Θεσμικού Πλαισίου-Ν.ΣΑΜΑΡΑΣ

Αναδιάταξη του Φυσικού Μετώπου στην Προβλήτα του Βόλου - Μια Νέα Αστική Εμπειρία-Ε.ΣΠΑΝΟΓΙΑΝΝΗ

Ανάπτυξη Νέου Πολυλειτουργικού Πάρκου στην Καλαμάτα -Π.ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ, Α.ΚΑΦΕ

Τα Ιωάννινα ως Προορισμός για Συνεδριακό Τουρισμό. Σχεδιάζοντας την Στρατηγική Μάρκετινγκ της Πόλης-Ν.Β.ΚΟΛΟΒΟΥ

Nordhavnen District: Αειφορία σε Όρους "Πενταλέπτου"-Φ.ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Μ.ΜΠΕΡΙΑΤΟΥ

Δίκτυο 'Πράσινων' και 'Μπλε' Διαδρομών ως Εργαλείο Μητροπολιτικού Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού στο Λεκανοπέδιο Αθηνών: Το Βορειανατολικό Τμήμα του Λεκανοπεδίου-Ε.ΝΤΑΦΑ

Από τη Βιομηχανική Πόλη στην Αποβιομηχανοποίηση. Ελληνικές και Ευρωπαϊκές Βιομηχανοπόλεις. Δημιουργία Σύγχρονου Μοντέλου Βιομηχανικής Πόλης-Β.ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ, Σ.ΦΟΥΣΕΚΗ, Ε.ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

Μια Κοινωνικοχωρική Ανάλυση του Φαινομένου των Ναρκωτικών στην Πόλη της Θεσσαλονίκης: Διαχρονική και Σύγχρονη Προσέγγιση-Ι.ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ, Σ.ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, Χ.ΚΑΙΜΟΣ, Ν.ΚΑΛΛΙΓΑΣ, Σ.ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ, Δ.ΣΑΡΑΠΑΝΗΣ

Η Εξέλιξη της Θεατρικής Δραστηριότητας στην Αθήνα την Τελευταία 15ετία: Δομές, Μεταβολές και ο Καθοριστικός Παράγοντας της Κρίσης- Ε.ΨΑΘΑ, Γ.ΛΑΛΟΥ

Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Αποτελεσματική Ανακύκλωση: Η Περίπτωση της Λάρισας-Β.ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Ρόλος της Χωροταξίας και της Συμβολομετρίας στην Πρόληψη Πλημμυρικών Φαινομένων Παράκτιων Περιοχών εξαιτίας της Ανόδου της Στάθμης της Θάλασσας-Ε.ΓΚΑΡΤΖΟΥ, Σ.ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

09:30-11:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1

Πολεοδομικός Σχεδιασμός

(Προεδρείο: Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ, Α.ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ)

Μυθοπλασία και Πολεοδομία: Ανιχνεύοντας Πνευματικές Καταβολές στη Θεωρία του Αστικού Σχεδιασμού-Α.ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Οικοκοινότητες & η Έννοια της Απο-ανάπτυξης στο Σχεδιασμό-Λ.ΒΑΒΑΛΙΟΥ, Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ

Sharing Cities: Ο Σχεδιασμός της Πόλης ως Διαδικασία Συλλογικής Γνώσης-Π.ΤΑΡΑΝΗ

Συζήτηση

Δείκτες Μέτρησης της Αστικής Διάχυσης: Το Παράδειγμα της Θεσσαλονίκης-Ι.ΝΤΡΙΑΝΚΟΣ, Γ.ΠΟΖΟΥΚΙΔΟΥ, Ν.ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

Η Διαίρεση της Αμμοχώστου. Συνέπειες και Τρόποι Διαχείρισης-Ε.ΜΕΣΣΙΟΥ

Ανάγκη για Αναβάθμιση του Αστικού Περιβάλλοντος της Πόλης του Βόλου-Α.ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ

Συζήτηση

Αίθουσα Α2

Αστική και Περιφερειακή Ανάπτυξη II

(Προεδρείο: Μ.Ν.ΝΤΥΚΕΝ, Θ.ΜΕΤΑΞΑΣ)

Συσχέτιση της Αποκέντρωσης της Διοίκησης και της «Αποκέντρωσης» του Κατά Κεφαλήν Εισοδήματος στα Πλαίσια των Χωρών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Χ.ΜΠΕΝΟΣ, Ι.ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, Δ.ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, Θ.ΜΕΤΑΞΑΣ

Η Περιφερειακή Κατανομή των Πόρων του ΕΚΤ για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020-Μ.ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΗΣ, Γ.ΣΑΡΑΤΣΗΣ, Α.ΚΟΤΙΟΣ

Αναγκαίοι Μηχανισμοί και Κοινωνικές Διεργασίες για τη Προσέγγιση της Εδαφικής και Κοινωνικής Συνοχής σε Τοπική Κλίμακα-Ι.ΜΩΡΑΙΤΟΥ

Συζήτηση

Η Παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση: Η περίπτωση της Ελλάδας-Π.ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ, Μ.ΣΠΑΝΟΥ

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1980-2008): Διερεύνηση Τάσεων Σύγκλισης-Απόκλισης και Εντοπισμός Ομάδων Σύγκλισης-Ε.ΖΑΠΑΝΤΗ

Η Συμβολή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής στην Αύξηση της Γεωργικής Παραγωγικότητας-Μ.Ν.ΝΤΥΚΕΝ, Χ.ΤΣΙΑΚΟΣ, Μ.ΤΣΙΑΠΑ

Συζήτηση

11:30-12:00

Διάλειμμα-καφές

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

09:30-11:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β2

Δημιουργικές Πόλεις

(Προεδρείο: Ε.ΘΩΛΙΔΟΥ, Θ.ΚΑΛΟΓΕΡΕΣΗΣ)

Δημιουργικές Πολιτικές και Δημιουργική Ταυτότητα Πόλεων: Σχέση Αιτίου και Αιτιατού;-Γ.ΛΑΛΟΥ, Α.ΔΕΦΝΕΡ

Νέοι Συνεργατικοί Χώροι και Συλλογικότητες στους Δημιουργικούς Κλάδους: Η Περίπτωση του Κλάδου του Design της Αθήνας-Β.ΑΥΔΙΚΟΣ, Θ.ΚΑΛΟΓΕΡΕΣΗΣ

Συζήτηση

Στρατηγικός Χωρικός Σχεδιασμός για τη Δημιουργική Πόλη: Σύγχρονες Εξελίξεις και η Περίπτωση της Θεσσαλονίκης-Ε.ΘΩΛΙΔΟΥ, Σ.ΚΑΚΙΑ, Μ.ΚΟΥΡΙΔΟΥ

Έξυπνη Πόλεις: Ανάπτυξη Συστήματος Δεικτών Αξιολόγησης του Έξυπνου Περιβάλλοντος με Πιλοτική Εφαρμογή στην Πόλη της Κοζάνης-Σ.ΞΑΝΘΟΥΛΗ, Α.ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Συζήτηση

Αίθουσα Β12

Ειδική Συνεδρία Νέων Επιστημόνων: Χωροταξικά ζητήματα II

(Προεδρείο: Δ.ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ, Μ.ΧΑΪΝΤΑΡΛΗΣ)

Αιολικά Πάρκα και Νησιωτικός Χώρος: Η Περίπτωση των Νησιών των Κυκλάδων-Α.ΣΕΝΤΕΛΕΣ

Συγκριτική Ανάλυση των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό-Κ.ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ,Μ.ΤΣΑΜΗ

Τοπική Ανάπτυξη και Ειδικά Ζητήματα Χωροταξικού Σχεδιασμού: Η Περίπτωση της Σύρου-Ν.ΛΕΙΒΑΔΑΡΑΣ

Συζήτηση

Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας Ζώνης (Ο.Δ.Π.Ζ.): Η Περίπτωση των Μικρών Παραλιακών/Παραθαλάσσιων Οικισμών της Ελλάδας-Α.ΒΑΦΕΙΑ, Ν.ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΟΥΛΗ

Πρόσπες: Ενεργοποίηση του Διασυνοριακού Τοπίου-Φ.ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ, Σ.Α.ΜΠΑΡΤΖΩΚΑ, Ι.ΝΤΙΝΑ

Ηφαιστειογενές Τοπίο του Συμπλέγματος Νήσων Σαντορίνης: Αδήριτη Ανάγκη Προστασίας και Ανάδειξης του-Μ.ΓΑΒΑΛΑΣ

Συζήτηση

11:30-12:00

Διάλειμμα-καφές

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

09:30-11:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Γ5

Κοινωνικές προσεγγίσεις

(Προεδρείο: Ι.ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ, Σ.ΠΑΥΛΕΑΣ)

Ο Ρόλος του Τοπίου στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Φυσικό Περιβάλλον, Δομημένος Χώρος και Συμπεριφορά-Μ.ΓΟΥΛΑ, Ν.ΧΑΣΑΝΑΓΑΣ

Η Αντιμετώπιση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού την Περίοδο 2014-2020: Πολιτικές και Ζητήματα Εφαρμογής-Σ.ΠΑΥΛΕΑΣ

Τα Πρότυπα Γάμου στην Αυτοκρατορική Γερμανία (1871-1918)-Β. ΓΑΒΑΛΑΣ, Τ.ΤSCHEULIN

Συζήτηση

Επιλογή Σχολείου και Χωρική Ανισότητα σε Μεικτές Γειτονίες στην Αθήνα-Π.ΒΕΡΓΟΥ

Προαστιοποίηση και Τάσεις Κοινωνικοχωρικής Διαφοροποίησης: Η Περίπτωση της Θεσσαλονίκης για το διάστημα 1991 - 2001-Ι.ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ, Κ.ΚΟΥΤΣΟΘΑΝΑΣΗΣ

Διαχρονικές Χωροθετικές Διαδικασίες και Κοινωνικές Διαστάσεις του Φαινομένου της Πορνείας στην Θεσσαλονίκη-Ι.ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ, Ε.ΛΙΝΑΚΗ, Μ.ΣΙΦΝΑΙΟΥ, Α.ΣΠΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΥ

Παγκοσμιοότητα και Μετανάστευση. Η Παραγωγή του Αστικού Χώρου στην Αθήνα της Κρίσης-Β.ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Συζήτηση

11:30-12:00

Διάλειμμα-καφές

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1

Αστική Αναγέννηση-Αναπλάσεις II

(Προεδρείο: Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ, Α.Π.ΡΟΔΗ)

Πολιτικές Αστικής Αναγέννησης υπό το Πρίσμα των Συμπράξεων. Το Παράδειγμα της Αγγλίας και της Γαλλίας-Ι.ΛΑΪΝΑΣ

Επανάχρηση των Βιομηχανικών Κτιρίων: Συγκριτική Ανάλυση Παραδειγμάτων Αναγέννησης Αστικών Περιοχών-Μ.Λ.ΜΗΤΡΙΤΣΑ

‘BRICOLAGE’ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ: Τακτικές μικρο-Παρεμβάσεων στην Αθήνα της Κρίσης-Α.Π.ΡΟΔΗ

Συζήτηση

Η Αστική Ανάπτυξη στην Ελληνική Πόλη υπό το Πρίσμα της Επανάχρησης Κτιρίων: Το Παράδειγμα του Συγκροτήματος Στουρνά, Βόλος-Α.ΚΑΤΣΑΛΗ, Μ.ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ

Η Δυναμική της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς στην Αποκατάσταση των Ιστορικών Κέντρων-Το Παράδειγμα της Οδού Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη-Γ.ΠΕΠΟΝΑ

Μελέτη Εφαρμογής Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π.) στο Κέντρο και στα Παλαιά Βόλου-Ε.ΚΑΨΑΛΗΣ, Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ

Συζήτηση

14:00-15:00

Γεύμα

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α2

Ειδική Συνεδρία: Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός II
(Προεδρείο: Χ.ΚΟΚΚΩΣΗΣ, Η.ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ)

Συμβολή στην Άσκηση Θαλάσσιου Χωρικού Σχεδιασμού στη Μεσόγειο: Μεθοδολογίες και Τεχνικά Εργαλεία και Πιλοτικές Δράσεις στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων-Α.ΜΟΥΡΜΟΥΡΗ

Πιλοτική Μελέτη Αποτίμησης των Συσσωρευτικών Επιδράσεων των Ανθρώπινων Δραστηριοτήτων στο Θαλάσσιο Οικοσύστημα της Δυτικής Ελλάδας-Β.ΚΡΑΣΑΝΑΚΗΣ, Α.ΚΟΚΚΑΛΗ, Γ.ΚΑΛΥΒΙΩΤΗ, Μ.ΜΑΝΙΟΠΟΥΛΟΥ, Γ.ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ, Β.ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ενσωματώνοντας την Κοινωνικοοικονομική Διάσταση στην Κατάρτιση των Σχεδίων Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού (ΘΧΣ) και της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιων Ζωνών (ΟΔΠΖ). Εμπειρική Εφαρμογή στο Πιλοτικό ΘΧΣ της Περιφέρειας Αδριατικής και Ιονίου-Σ.ΝΙΑΒΗΣ, Θ.ΠΑΠΑΘΕΟΧΑΡΗ, Χ.ΚΟΚΚΩΣΗΣ

Συζήτηση

Ο Νότιος Ευβοϊκός Κόλπος ως Παράδειγμα Εφαρμογής του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού-Μ.ΧΑΪΝΤΑΡΛΗΣ, Σ.ΖΑΠΑΝΤΗΣ

Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός και Θαλάσσιες Χρήσεις: Εφαρμογές και Πρακτικές στην Ελλάδα-Μ.ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Συζήτηση

14:00-15:00 Γεύμα

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β2

Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός-Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος

(Προεδρείο: Ο.ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, Α.ΣΤΕΡΓΙΑΔΟΥ)

Τοπικός Πληθυσμός και Προστατευόμενες Περιοχές: Προβλήματα και Σχεδιασμός Περιβαλλοντικής Πολιτικής-Γ.ΤΣΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, Σ.ΤΑΜΠΙΑΚΗΣ, Ο.ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, Κ.ΔΙΓΚΑ

Χωροταξικές Μεταβολές από τη Διάνοξη Δασικού Οδικού Δικτύου, την Αλλαγή Χρήσεων Γης και την Αξιοποίηση μιας Περιοχής και πώς Συμβάλουν στην Κλιματική Αλλαγή-Α.ΣΤΕΡΓΙΑΔΟΥ, Ο.ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Κοινωνικό Μάρκετινγκ και Ανακύκλωση Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού-Κ.ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Α.ΚΟΥΓΚΟΛΟΣ

Συζήτηση

Ανάπτυξη (Πιλοτική Έρευνα) του Ημιορεινού Χώρου. Το Παράδειγμα του Ευρύτερου Χώρου της Αρχαίας Ολυμπίας-Ο.ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, Β.Κ.ΔΡΟΣΟΣ, Δ.ΓΟΥΣΙΟΣ, Α.ΣΦΟΥΓΓΑΡΗΣ, Α.ΔΟΥΚΑ

Χαρτογράφηση της Χωρικής Μεταβλητότητας του Βέλτιστου Δασικού Οδικού Δικτύου με την Εφαρμογή της Μεθόδου της Πολύ-Κριτηριακής Εκτίμησης (Multi-Criteria Evaluation, MCE)-Σ.ΤΑΜΠΕΚΗΣ, Σ.ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ, Φ.ΣΑΜΑΡΑ, Ο.ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Διαχρονικές Αλλαγές Χρήσεων Γης σε Ορεινές Δασικές Περιοχές Το Παράδειγμα της Οροσειράς της Πίνδου-Α.ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Β.Κ.ΔΡΟΣΟΣ, Γ.ΔΟΥΚΑΣ

Στάσεις και Απόψεις των Κατοίκων της Περιοχής του Νεστορίου Καστοριάς σε σχέση με την Ανάπτυξη της Περιοχής και του Φυσικού Περιβάλλοντος με αφορμή την Κατασκευή Τεχνητής Φραγμαλίμνης στην Περιοχή-Α.ΛΑΤΣΙΟΥ

Συζήτηση

14:00-15:00 Γεύμα

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β12

Ειδική Συνεδρία Νέων Επιστημόνων: Πολεοδομικά ζητήματα ΙΙΙ

(Προεδρείο: Σ.ΠΟΛΥΖΟΣ, Δ.ΣΤΑΘΑΚΗΣ)

Εναλλακτικές-Συλλογικές Μορφές Ιδιοκτησίας και Χρήσης Επιβατηγών Οχημάτων στην Πόλη-Ι.ΠΑΛΑΝΤΑ

Η Συμβολή του Ατομικού Χώρου Δράσης στη Θεμελίωση ενός Νέου Σύνθετου Μέτρου Ατομικής Προσβασιμότητας-Φ.ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Ψυχρός Πόλεμος, η Ασφάλεια και το Αίτημα της Μεταφοράς του Αεροδρομίου του Ελληνικού 1944-1957-Β.ΛΙΟΛΙΟΥ

Συζήτηση

Οι Συνέπειες των Ηλεκτρικών Οχημάτων στις Οδηγικές Συνήθειες και τη Διαμόρφωση του Αστικού Ιστού της Μητροπολιτικής Περιοχής της Λισαβόνας-Μ.ΒΑΒΑΚΟΣ

Ελεύθερος Χρόνος και Λιμναίο Στοιχείο: Σχέδιο Branding της Περιοχής Λιμνών της Φλώρινας-Ε.ΡΩΜΑ- ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ

Η Βελτίωση της Εικόνας και της Φήμης μιας Μικρομεσαίας Πόλης: Η Περίπτωση του Δ. Λαμιέων-Α.ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Συζήτηση

Αίθουσα Γ5

Ειδική Συνεδρία: Χωρική Ανάπτυξη και Ανθρώπινο Δυναμικό Ι

(Προεδρείο: Ε.ΘΩΔΙΟΥ, Σ.ΣΚΟΡΔΙΛΗ)

«Νέες» Πρωτοβουλίες στον Αγρο-Τροφικό Τομέα: Αναβαθμισμένο Ανθρώπινο Δυναμικό και Χωρική Ανάπτυξη-Σ.ΣΚΟΡΔΙΛΗ

Ανθρώπινο Δυναμικό και Τουριστική Ανάπτυξη: η Περίπτωση του Ρεθύμνου και της Νάξου-Γ.ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΣ, Κ.ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Ρόλος του Ανθρώπινου Παράγοντα στην Ελλάδα της Κρίσης: Η Εμπειρία των Κοινωνικών Συνεταιρισμών-Θ.ΛΑΚΡΙΝΤΗΣ, Π.ΠΑΝΤΟΣ

Συζήτηση

Χωρικές Τυπολογίες και Χαρακτηριστικά του Ανθρώπινου Δυναμικού: οι Αγορές Εργασίας στην ΠΚΜ-Ε.ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, Γ.ΓΕΜΕΝΕΤΖΗ

Αξιοποιώντας τη Γνώση Προκειμένου να Μειωθεί ο Κίνδυνος Καταστροφής: Αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Ερευνητικού Προγράμματος KNOW-4-DRR-Μ.ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗ

Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης και Περιφερειακή Ανάπτυξη: Μια Νέα Προσέγγιση για τη Δημιουργία Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος-Ρ.ΜΗΤΟΥΛΑ, Κ.ΜΑΝΑΣΑΚΗΣ, Γ. ΓΙΑΝΝΑΔΑΚΗ

Συζήτηση

14:00-15:00 Γεύμα

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

15:00-17:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1

**Ειδική Συνεδρία: Σχεδιασμός του χώρου και θέματα γης από την οπτική της κρίσης
(Προεδρείο: Ν.ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Α.ΠΑΓΩΝΗΣ)**

Ιδιωτικά και Δημόσια Αγαθά και Ρύθμιση του Χώρου στην Ελλάδα: Προς ένα Νέο Πλαίσιο Ερμηνείας με Αφετηρία τη Σημερινή Κρίση-Ν. ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Α.ΠΑΓΩΝΗΣ

Ιστορικές Διαδράσεις Πολιτικής Γης και Πολεοδομικού Σχεδιασμού: Συνέχειες και Ανατροπές στην Περίοδο της Κρίσης-Α.ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

Πολεοδομική "Μεταρρύθμιση" και Πολιτική Οικονομία της Εκτός Σχεδίου Ανάπτυξης: Αναζητώντας τις Ελληνικές Εκθέσεις Scott και Uthwatt-Δ.ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Συζήτηση

Η Ελληνική Αγορά Ακίνητων ως μια Ιδιοσυγκρασιακή Περίπτωση: Ανάλυση των Κοινωνικοοικονομικών Παραγόντων που Συντέλεσαν στην Άνοδο και την Πτώση της-Ν.ΧΑΤΖΗΤΣΟΛΗΣ, Π.ΒΛΑΜΗΣ

Συζήτηση

Αίθουσα Α2

**Αστική και Περιφερειακή Ανάπτυξη III
(Προεδρείο: Θ.ΜΕΤΑΞΑΣ, Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ)**

Σύγχρονες Ευρυζωνικές Τεχνολογίες και η Επίδρασή τους στο Χωρικό Σχεδιασμό-Γ.ΚΑΦΑΡΙΔΗΣ, Π.ΡΟΔΑΚΙΝΙΑΣ, Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και ο Ρόλος των Επιχειρήσεων στην Παγκόσμια Διακυβέρνηση. Οι Νέες Τάσεις-Μ.ΤΣΑΒΔΑΡΙΔΟΥ, Α.ΔΕΦΝΕΡ, Θ.ΜΕΤΑΞΑΣ

Συζήτηση

Μελέτη της Αστικής Συρρίκνωσης μέσω της Δημογραφίας των Μικρών Επιχειρήσεων: Το Παράδειγμα της Λάρισας-Σ.ΜΑΝΙΚΑ, Μ.ΑΓΟΡΑΣΤΑΚΗΣ

Οικονομίες Συγκέντρωσης και Άριστο Αστικό Μέγεθος: Η Περίπτωση των Μητροπολιτικών Περιοχών των Η.Π.Α.-Π.ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗΣ, Κ.ΜΙΓΔΑΝΗ

Συζήτηση

17:00-17:30

Διάλειμμα-καφές

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

15:00-17:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β2

Μεταφορές-Βιώσιμη κινητικότητα I

(Προεδρείο: Ν.ΗΛΙΟΥ, Κ.ΛΑΛΕΝΗΣ)

Προσέγγιση της Έννοιας του Φιλικού προς τον Πεζό Αστικού Οδικού Περιβάλλοντος-Α.ΓΑΛΑΝΗΣ, Γ.ΜΠΟΤΖΩΡΗΣ, Ν.ΗΛΙΟΥ

Οι Πεζοί στις Ελληνικές Πόλεις και η Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και του Αστικού Περιβάλλοντος μέσω της Αναβάθμισης των Χωρών Κίνησης Πεζών-Ν.ΣΤΑΠΠΑΣ, Κ.ΤΣΟΥΡΛΑΚΗΣ

Συζήτηση

Βιώσιμη Κινητικότητα: Στοιχίμα για ένα Καλύτερο Αύριο στις Πόλεις. Η Μελέτη Περίπτωσης της Χαλκίδας-Ε.ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ, Χ.ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ, Μ.ΣΙΤΗ, Α.ΒΑΣΣΗ, Γ.ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Διερεύνηση Οδικής Ασφάλειας των Ποδηλατών και Αξιολόγηση του Δικτύου Ποδηλατοδρόμων στην Πόλη της Κομοτηνής-Δ.ΚΟΛΙΔΑΚΗΣ, Γ.ΜΠΟΤΖΩΡΗΣ, Α.ΓΑΛΑΝΗΣ, Ν.ΗΛΙΟΥ

Συζήτηση

17:00-17:30 **Διάλειμμα-καφές**

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

15:00-17:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα B12

Ειδική Συνεδρία Νέων Επιστημόνων: Τουρισμός

(Προεδρείο: Ν.ΒΟΓΙΑΖΙΔΗΣ, Β.ΤΣΕΛΙΟΣ)

Αποδομώντας την Τουριστική Αφίσα: Σημειωτική Ανάλυση στο Βασικό Μέσο Προώθησης του Ελληνικού Τουρισμού-Ι.ΚΟΥΤΣΟΒΑΣΙΑΗ

Κινηματογραφικός τουρισμός και οικονομική ανάπτυξη-Σ.ΓΟΥΡΓΟΥΛΙΑΝΗ

Ανάγκη για Επαναπροσδιορισμό του Τουρισμού ως "Δύναμη για το Καλό". Η Απάντηση της Ελλάδας στην Πρόκληση μέσα από τα Νέα Εργαλεία και Κατευθύνσεις του Σχεδιασμού-Α.ΤΟΥΦΕΓΓΟΠΟΥΛΟΥ, Ι.ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Συζήτηση

Αίγινα: Τοπίο & Παραθερισμός-Π.ΠΑΠΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Δημόσιος Χώρος ως Τουριστικός Προορισμός: Συγκριτική Ανάλυση των Πλατειών της Μαδρίτης και της Αθήνας-Μ.ΔΑΤΣΕΡΗ

Slum Tourism: Η Περίπτωση των Favelas στο Ρίο Ντε Τζανέιρο-Χ.ΦΡΑΤΖΕΣΚΟΥ, Β.ΜΥΛΩΝΑ

Ειδικές Μορφές Τουρισμού: Disaster Tourism-Ε.ΚΟΜΝΗΝΟΥ, Δ.ΚΟΥΤΣΗ, Β.ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Συζήτηση

17:00-17:30 Διάλειμμα-καφές

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

15:00-17:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Γ5

Συμμετοχικός Σχεδιασμός

(Προεδρείο: Κ.ΣΕΡΡΑΟΣ)

Η Συμμετοχή του Κοινού στη Λήψη Αποφάσεων στο Νέο Θεσμικό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Περιβάλλοντος-Κ.ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, Α.ΣΤΡΑΤΗΓΕΑ

Πολεοδομικός Σχεδιασμός στην Ελλάδα σε Αλλαγή Πλεύσης. Προς μια Πολύπλευρη Bottom Up Πορεία;-Κ.ΣΕΡΡΑΟΣ

Συζήτηση

Η Συμμετοχική Προσέγγιση στο Χωροταξικό Σχεδιασμό και η Συμβολή των Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας: Εξελίξεις από την Ελληνική Πραγματικότητα-Γ.ΣΩΜΑΡΑΚΗΣ, Α.ΣΤΡΑΤΗΓΕΑ

Κοινωνικά Κινήματα Πόλης και οι Χωρικές Διαστάσεις τους: Η Περίπτωση των Αυτοδιαχειριζόμενων Κοινωνικών Κέντρων στη Θεσσαλονίκη-Σ.ΝΤΑΛΙΟΥ, Π.ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ, Γ.ΓΡΙΤΖΑΣ

Συζήτηση

17:00-17:30 **Διάλειμμα-καφές**

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

17:30-19:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1

Χωρικές Επιπτώσεις της Κρίσης

(Προεδρείο: Γ.ΠΕΤΡΑΚΟΣ, Σ.ΠΑΥΛΕΑΣ)

Κρίση, Γεωγραφικοί Μετασχηματισμοί και Κατανάλωση Ενέργειας. Ξανασυζητώντας την Αθηναϊκή Πολυκατοικία-Φ.ΒΑΤΑΒΑΛΗ, Ε. ΧΑΤΖΗΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Το Εμπορικό Τρίγωνο της Αθήνας Μεταβολές σε Περίοδο Κρίσης-Ε. ΜΕΛΙΜΠΙΑΝΑΚΗ, Ε. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ, Ε.ΚΡΑΛΗ, Γ.ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Συζήτηση

Παγκόσμια και Τοπική Υφαρπαγή της Γης την Εποχή της Κρίσης-Β. ΜΑΚΡΥΤΙΑΝΝΗ, Χ.ΤΣΑΒΔΑΡΟΓΛΟΥ

Το Status Quo του Ευρωπαϊκού Αστικού Συστήματος-Σ. ΠΑΥΛΕΑΣ, Γ.ΠΕΤΡΑΚΟΣ

Συζήτηση

Αίθουσα Α2

Δημόσιοι Χώροι-Χώροι Πρασίνου

(Προεδρείο: Α.ΓΟΣΠΟΔΙΝΗ, Σ.ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ- ΚΟΛΩΝΙΑ)

Το Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. και άλλες Ιστορίες: Από την Ιδιωτικοποίηση του Χώρου στην Ιδιωτικοποίηση του Σχεδιασμού-Μ.ΜΑΡΚΟΥ

Όψεις Οικειοποίησης των Ελεύθερων Χώρων και Χώρων Πρασίνου στο Λεκανοπέδιο-Δ.ΛΙΑΜΕΤΗ, Ε.ΝΤΑΦΑ, Ε.ΣΠΑΝΟΓΙΑΝΝΗ, Ι.ΧΑΛΑΡΗΣ, Σ.ΧΑΛΔΕΖΟΥ

Πολιτικές για το Αστικό Πράσινο στις Μητροπολιτικές Περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης: Μια Συγκριτική Αξιολόγηση-Μ.ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Γ.ΓΕΜΕΝΕΤΖΗ

Συζήτηση

Διερεύνηση του Αστικού Μικροκλίματος στο Κέντρο μιας Μεσαίου Μεγέθους Ελληνικής Πόλης-Μ.ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΥ, Α.ΓΟΣΠΟΔΙΝΗ

Ο Ζωολογικός Κήπος των Τρικάλων ως Χώρος Αναψυχής και Γνωριμίας με την Άγρια Πανίδα: Οι Απόψεις των Επισκεπτών-Π.ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ, Σ.ΤΑΜΠΙΑΚΗΣ, Γ.ΤΣΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, Χ.ΚΟΥΤΣΑΓΙΑ

Εθνικός Κήπος: Προστασία της Ταυτότητας των Ιστορικών Τόπων-Μ.ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ, Σ.ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ- ΚΟΛΩΝΙΑ

Συζήτηση

19:30-19:45

Διάλειμμα

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

17:30-19:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β2

Μεταφορές-Βιώσιμη κινητικότητα II

(Προεδρείο: **Ε.ΝΑΘΑΝΑΗΛ, Α.ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ**)

Τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) και οι Αδυναμίες Ενσωμάτωσης στην Ελληνική Πραγματικότητα-**Α.ΤΡΑΜΠΑ**

Ελλείψεις Μέτρων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας στα Υφιστάμενα Επίπεδα Χωρικού Σχεδιασμού του Δήμου Βόλου-**Σ.ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ, Μ.ΓΚΟΓΚΑΣ, Ε.ΝΑΘΑΝΑΗΛ**

Συζήτηση

Διερεύνηση Δυνατοτήτων Διεύρυνσης της Ήπιας Μετακίνησης στην Πόλη του Βόλου-**Ε.ΧΛΕΜΠΟΥ, Α.ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ**

Η Κινητικότητα των Ατόμων με Αναπηρίες στην Πόλη. Η Περίπτωση του Βόλου-**Β.ΓΕΩΡΓΑΛΑ**

Συζήτηση

Αίθουσα Γ5

Ειδική Συνεδρία: Χωρική Ανάπτυξη και Ανθρώπινο Δυναμικό II

(Προεδρείο: **Γ.ΨΥΧΑΡΗΣ, Θ.ΚΑΛΟΓΕΡΕΣΗΣ**)

Χωρικές Διακυμάνσεις των Μεταβολών της Απασχόλησης την Περίοδο της Κρίσης: Η Μέθοδος της Χωρικής Προσαρμοσμένης, βάσει του Εμπορίου, Ανάλυσης Απόκλισης-Συμμετοχής-**Π.ΑΡΤΕΛΑΡΗΣ, Δ.ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ**

Ανθρώπινος Παράγοντας και Χωρική Ανθεκτικότητα: Εμπειρίες από την Κλιματική Αλλαγή και την Οικονομική Κρίση-**Ε.ΘΩΙΔΟΥ**

Η Συμβολή ενός Σύνθετου Δείκτη Ανθρώπινου Κεφαλαίου στην Ανάλυση Περιφερειακών Ανισοτήτων στον Ελληνικό Χώρο-**Π.ΠΑΝΤΑΖΗΣ, Ι.ΨΥΧΑΡΗΣ**

Συζήτηση

«Διπλή Διαρροή» Εγκεφάλων: Διερευνώντας τη Συνιστώσα των Εσωτερικών Μετακινήσεων στην Ελλάδα-**Λ.ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΗΣ, Θ.ΚΑΛΟΓΕΡΕΣΗΣ, Α.ΠΑΝΩΡΗ**

Η Επίδραση της Εκπαίδευσης και της Έρευνας στο Σύστημα Καινοτομίας της Αιγύπτου. Πολιτικές και Προοπτικές Βελτίωσης-**Ε.ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ, Π.ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ**

Συζήτηση

19:30-19:45

Διάλειμμα

Σάββατο, 26 Σεπτεμβρίου 2015

19:45-20:30 Κεντρική Ομιλία

Από το Χωρικό Σχεδιασμό του Τυπικού στο Χωρικό Σχεδιασμό του
Αμφιθέατρο Ουσιώδους: Υπάρχει Χώρος για τις Ζώνες Πολεοδομικής Καινοτομίας
στην Ελλάδα;-Ν.ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

20:30-21:00 Βραβεύσεις

22:00 Δείπνο

Κυριακή, 27 Σεπτεμβρίου 2015

09:30-11:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1

Διαχείριση ακινήτων

(Προεδρείο: Ν.ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.ΛΑΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Η Μέθοδος της Ηδονιστικής Τιμολόγησης ως Εργαλείο «Διεκδίκησης» της Βιώσιμης Πόλης: Εφαρμογή στο Δήμο Καλαμαριάς-Δ.ΛΑΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Συγκρούσεις Χωρικού Σχεδιασμού και Ιδιοκτησίας στην Ελλάδα και στις Η.Π.Α.-
Κ.ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Κ.ΤΣΑΝΤΖΑΛΟΣ

Συζήτηση

Οικονομική Αποτίμηση Των Δικαιωμάτων Ιδιοκτησίας σε Πλαίσιο Βιώσιμων Συμβάσεων Ανάπτυξης Δημόσιων Ακινήτων. Πρώτη Θεωρητική Προσέγγιση-
Σ.ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ, Ν.ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Αποτίμηση της Ανάπτυξης Συγκροτήματος Κατοικιών στο Μεταξουργείο, Αθήνα-
Μ.ΚΟΚΟΤΗ, Ν.ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Συζήτηση

Αίθουσα Α2

Αστική και Περιφερειακή Ανάπτυξη IV

(Προεδρείο: Δ.ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ, Ι.ΔΟΥΝΙΑ)

Κάθετη Εξειδίκευση στο Διεθνές Εμπόριο και Ελληνικό Παραγωγικό Σύστημα. Ποσοτική Προσέγγιση με τη Χρήση του Πίνακα Εισροών-Εκροών-Δ.ΦΟΥΤΑΚΗΣ

Οι Οικονομικές Δομές των Ελληνικών Νομών και τα Ιδιοσυγκρασιακά Χαρακτηριστικά των Επιχειρηματικών Κύκλων τους-Ε.ΔΟΞΑΚΗ, Δ.ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ, Ι.ΠΑΝΤΕΛΑΔΗΣ, Μ.ΤΣΙΑΠΑ

Συζήτηση

Εθνικό Σύστημα Χωρικού Σχεδιασμού από τη σκοπιά της Επιχειρηματικότητας-
Δ.ΤΣΑΛΚΑΔΡΑ, Ι. ΔΟΥΝΙΑ

Στρατηγικές Παγκοσμιοποίησης Μεγάλων Ελληνικών Επιχειρήσεων: Διαχρονικά Ευρήματα-Ε.ΚΑΡΝΑΒΟΥ,Ε.ΛΟΥΚΑ

Συζήτηση

11:30-12:00

Διάλειμμα-καφές

Κυριακή, 27 Σεπτεμβρίου 2015

09:30-11:30 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β2

Πολιτισμός II

(Προεδρείο: Ν.ΒΟΓΙΑΖΙΔΗΣ, Α.ΔΕΦΝΕΡ)

Η “Έμβια Πόλη” στον Μεταπολεμικό Κινηματογράφο: Οι Περιπτώσεις της Αθήνας και της Ρώμης-Ν.ΜΑΝΤΑΣ, Α.ΔΕΦΝΕΡ, Α.ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ

Εκπαιδεύοντας 20.000.000 Πολεοδόμους: Τα Βιντεοπαιχνίδια ως Πολυτροπικό Εκπαιδευτικό Εργαλείο Αστικού και Πολεοδομικού Σχεδιασμού-Σ.ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Γ.ΛΟΥΚΑΚΗΣ, Α.ΜΑΛΑΚΑΣΙΩΤΗ

Συζήτηση

Διερεύνηση της Χωρικής-Τοπιακής Διάστασης του Κινηματογραφικού Τοπίου: Μια Διαλεκτική Σχέση μεταξύ Αστικού και Φυσικού Τοπίου-Α.ΚΟΣΚΙΝΑ,Ν.ΧΑΣΑΝΑΓΑΣ

Από τη «Διατήρηση» του Παρελθόντος στη «Δημιουργία» ενός Διαρκούς Παρόντος: προς ένα Καινοτόμο Μοντέλο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς και Βιώσιμης Ανάπτυξης-Ι.ΠΟΥΛΙΟΣ

Συζήτηση

Αίθουσα Γ5

Ειδική Συνεδρία: Χωρική και περιφερειακή ανάλυση

(Προεδρείο: Σ.ΠΟΛΥΖΟΣ)

Εκτίμηση της Αποδοτικότητας των Τεχνικών Υπηρεσιών Περιφέρειας Δ. Μακεδονίας με Χρήση της DEA-Σ.ΠΟΛΥΖΟΣ, Η.ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, Σ.ΝΙΑΒΗΣ

Προσδιοριστικοί Παράγοντες και Αναπτυξιακή Εξέλιξη των Μικρών Πόλεων στην Ελλάδα-Α.ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, Σ.ΠΟΛΥΖΟΣ, Δ.ΤΣΙΩΤΑΣ

Χωρική Ανάλυση και Μελέτη της Δυναμικής των Περιφερειακών Αεροδρομίων στην Ελλάδα-Σ.ΠΟΛΥΖΟΣ, Δ.ΤΣΙΩΤΑΣ, Α.ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Συζήτηση

Προσδιορισμός Λειτουργικών Αστικών Περιοχών στην Ελλάδα βάσει των Ημερήσιων Μετακινήσεων με Σκοπό την Εργασία-Μ.ΣΤΕΦΑΝΟΥΛΗ, Σ.ΠΟΛΥΖΟΣ

Τεχνική και Οικονομική Αξιολόγηση της Χωρικής Διασποράς των Φωτοβολταϊκών Συστημάτων στη Θεσσαλία-Σ.ΠΟΛΥΖΟΣ, Κ.ΠΑΠΑΛΙΤΣΑΣ

Μια Πολυκριτήρια Προσέγγιση για Χωροθέτηση ΧΥΤΑ: Η Περίπτωση του ΧΥΤΑ Ν. Τρικάλων-Μ.ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ

Συζήτηση

11:30-12:00

Διάλειμμα-καφές

Κυριακή, 27 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α1

Θεσμικό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού II

(Προεδρείο: **Χ.ΚΟΥΣΙΔΩΝΗΣ, Ε.ΑΝΤΩΝΙΟΥ**)

Οι Πρόσφατες Νομοθετικές Παρεμβάσεις Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού στον Τομέα των Τουριστικών Υποδομών σε Συσχέτιση με την Ήδη Υπάρχουσα Χωροταξική και Πολεοδομική Νομοθεσία -**Α.ΖΟΥΚΑ**

Η Χωροταξική και Πολεοδομική Μεταρρύθμιση του Νόμου 4269/2014-**Ε.ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Ν.ΚΑΠΟΥΛΑ, Φ.ΣΑΜΑΡΑ**

Διοικητικές και Χωρικές Μεταρρυθμίσεις στην Α' Βάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση. Από τον «Καποδίστρια» στον «Καλλικράτη» -**Σ.ΒΕΖΥΡΙΑΝΝΙΔΟΥ**

Συζήτηση

Ρυθμιστικός Χωρικός Σχεδιασμός σε Τοπικό Επίπεδο στην Ελλάδα-Αξιολόγηση της Πολιτικής και της Υλοποίησής του, μέσα από το Εργαλείο των ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ του Ν.2508/97 -**Σ.ΒΕΖΥΡΙΑΝΝΙΔΟΥ**

Τα Πρωτοσέλιδα και η Παραγωγή των Αυθαιρέτων-**Χ.ΚΟΥΣΙΔΩΝΗΣ**

Συζήτηση

Αίθουσα Α2

Βιοκλιματικός Σχεδιασμός-Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

(Προεδρείο: **Α.ΓΟΣΠΟΔΙΝΗ, Μ.ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**)

Βιοκλιματική Αναβάθμιση Αστικών Υπαιθριων Χώρων σε μια Μεσαίου Μεγέθους Ελληνική Πόλη-**Μ.ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΥ, Α.ΓΟΣΠΟΔΙΝΗ**

Ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιου νυχτερινού φωτισμού ιστορικών κέντρων μεσογειακών πόλεων. Ποσοτικές και ποιοτικές παράμετροι σχεδιασμού-**Π.ΤΣΙΝΑΡΗΣ, Θ.ΤΣΟΥΤΣΟΣ, Μ.ΜΑΝΔΑΛΛΑΚΗ**

Ενεργειακός Σχεδιασμός Πόλεων: Η Περίπτωση των Ενεργειακών Χωριών-**Μ.ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β.ΤΣΙΛΙΝΗ**

Συζήτηση

Επενδύσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε Ιστορικούς Χώρους: Ηθικό Δίλημμα; - Διδάγματα από την Ελληνική Εμπειρία-**Ι.ΠΟΥΛΙΟΣ**

Αρχιτεκτονική για τη Σύγχρονη Πραγματικότητα, Μειώνοντας το Ενεργειακό Αποτύπωμα-**Β.ΓΕΩΡΓΑΛΑ**

Συζήτηση

Λήξη του Συνεδρίου

Κυριακή, 27 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Β2

Αστικό Τοπίο-Αρχιτεκτονική Τοπίου

(Προεδρείο: **Α.ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ, Α.ΔΕΦΝΕΡ**)

Τοπίο, Άνθρωπος, Ταυτότητα-Έννοιες Αλληλοπροσδιοριζόμενες: Τα Παραδείγματα του Ντουμπάι και της Νέας Ζηλανδίας-Σ.ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΥ, Α.ΔΕΦΝΕΡ

Επιχειρώντας μια Χωροταξική Τυπολογία του Συλλογικού Φαντασιακού: Φυσικό και Δομημένο Περιβάλλον στα Κλασικά Παραμύθια-Τ.ΤΣΙΛΙΜΕΝΗ, Ν.ΧΑΣΑΝΑΓΑΣ, Α. ΠΑΤΕΡΑ

Συζήτηση

Εικαστική Αναπαράσταση Πόλης (Polis Painting): Ένας Μηχανισμός που Συνδυάζει Αφηγήσεις Πόλης, Αστική Ανάλυση, Αρχιτεκτονική και Ζωγραφική Έκφραση. Εφαρμογή στις Αόρατες Πόλεις του I. Calvino-Ε.ΤΣΑΚΙΡΗ

Τεχνικά Έργα και Αρχιτεκτονική Τοπίου-Μ.ΑΝΑΝΙΑΔΟΥ-ΤΖΗΜΟΠΟΥΛΟΥ, Α.ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Μ.ΝΑΝΑ

Συζήτηση

Αίθουσα Β12

Γεωπληροφορική

(Προεδρείο: **Γ.ΠΟΖΟΥΚΙΔΟΥ**)

Ανάπτυξη Γεωπληροφορικού Συστήματος για τη Μελέτη της Χωροχρονικής Μετάβασης και Εξέλιξης των Παλαιών Οθωμανικών Συνοικιών στις Σημερινές Ενορίες της Θεσσαλονίκης-Σ.ΔΗΜΟΥΛΑ, Ι.Δ.ΔΟΥΚΑΣ

Ανάκτηση Δεδομένων Χρήσεων Γης από τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια για Χρήση τους σε Αστικά Μοντέλα. Πιλοτική Εφαρμογή στη Δ. Κ. Πυλαίας-Γ.ΠΟΖΟΥΚΙΔΟΥ, Ε.ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ

Συζήτηση

Τηλεπισκόπηση και Ανάλυση του Αστικού και Περιαστικού Χώρου: Παραδείγματα και Εφαρμογές-Β.ΜΑΣΤΟΡΙΔΟΥ, Α.ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, Κ.ΣΤΑΜΟΥΛΙΔΗΣ

Γεωλογικοί Δείκτες στον Εντοπισμό Ορυκτών Πόρων-Θ.ΤΣΙΑΜΗΣ, Κ.ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ, Κ.ΠΕΡΑΚΗΣ

Συζήτηση

Λήξη του Συνεδρίου

Κυριακή, 27 Σεπτεμβρίου 2015

12:00-14:00 Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Γ5

Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα

(Προεδρείο: Η.ΧΟΥΣΤΗΣ)

Αξιολόγηση Στρατηγικών και Τυπολογίες Καινοτομίας Ελληνικών και Ευρωπαϊκών Περιφερειών-Η.ΧΟΥΣΤΗΣ, Γ.ΠΕΤΡΑΚΟΣ, Α.ΠΑΠΑΔΟΥΛΗΣ, Θ.ΜΠΑΡΤΖΑΝΑΣ, Σ.ΔΙΒΑΝΕ, Τ.ΛΕΒΕΝΤΗ,Χ.ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Αστικό Σύστημα Καινοτομίας: Ένας Νέος Ρόλος για την Πόλη;-Μ.ΜΑΡΚΑΤΟΥ, Ε.ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Συζήτηση

Μηχανισμοί Υποστήριξης Ανοικτής Καινοτομίας και Συνεργατικών Επιχειρηματικών Μοντέλων: Η Περίπτωση του 'Wines of Athens'-Α.ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ

Επιπτώσεις της Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Κρίσης στην Ελληνική Δραστηριότητα Κατοχύρωσης Ευρεσιτεχνιών-Μ.ΜΑΡΚΑΤΟΥ, Α.ΒΕΤΣΙΚΑΣ

Συζήτηση

Λήξη του Συνεδρίου

Συνδυασμένος Πολεοδομικός ,κυκλοφοριακός σχεδιασμός και διεθνή μοντέλα αστικής ανάπλασης.

Key Study: Η περιοχή της λιμενικής ζώνης του HafenCity του Αμβούργου*

#ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ Σχολή Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών Ε.Μ.Π., MSc Υπότροφος Πανεπιστημίου Hafencity Universitat of Hamburg(HCU)

#ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ Σχολή Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών Ε.Μ.Π., MSc

#ΣΟΦΙΑ ΦΟΥΣΕΚΗ Σχολή Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών Ε.Μ.Π.

Σχεδόν εξήντα χρόνια μετά τη δημοσίευση της εργασίας των Mitchell και Rarkin, σχετικά με την επίδραση των χρήσεων γης στις μεταφορές σήμερα η σχέση αυτή θεωρείται εξαρχής δεδομένη στον συνδυασμένο, Πολεοδομικό και κυκλοφοριακό σχεδιασμό. Η συγκεκριμένη εργασία, αποτέλεσε ένα από τα βασικότερα εργαλεία του κυκλοφοριακού σχεδιασμού και του σχεδιασμού των μεταφορών παγκοσμίως.

Οι γερμανικές πόλεις και οι ιδιαιτερότητές τους στον πολεοδομικό και κυκλοφοριακό σχεδιασμό παρουσιάζουν ξεχωριστό ενδιαφέρον. Η Γερμανία και οι Γερμανικές πόλεις ξεχωριστά και ως σύνολο, διαθέτουν σήμερα το πιο ολοκληρωμένο σύστημα «Δημόσιας Συγκοινωνίας», και ένα από τα πιο σύγχρονα παγκοσμίως.

Το παρελθόν των πόλεων οι οποίες κυκλοφοριακά και πολεοδομικά μπορεί να λειτουργούν ακόμη και σήμερα σωστά, οπωσδήποτε παίζει πολύ σημαντικό ρόλο. Το ότι σήμερα οι Γερμανικές πόλεις μεγάλης κλίμακας έχουν άψογες μεταφορές, συγκοινωνιακά συστήματα άρτια, περιβάλλον υψηλού επιπέδου, οι κινήσεις των πολιτών γίνονται μέσα στο πράσινο, με άνετα ΜΜΜ, πεζόδρομους, πλήρη δίκτυα ποδηλατοδρόμων κ.α. οφείλεται κυρίως στο ότι αυτοί οι εξοπλισμοί των πόλεων έγιναν σε μια ιστορική εποχή όπου η σχεδιαστική και κατασκευαστική κατεύθυνση ήταν στην ίδια ακριβώς λογική, αλλά και ακόμη ότι οι χώρες όπως η Γερμανία ήταν κυρίαρχες, και είχαν την δυνατότητα να παρέχουν για την δική τους αστική τάξη πολυτελές πολεοδομικό περιβάλλον, μεταφορές και άλλες κοινωνικές παροχές.

Όμως, η κληρονομιά των χώρων της μεγάλης αστικής τάξης, παρέμεινε και έγινε κτήμα μεγαλύτερων μαζών των πόλεων : δημόσιοι κήποι, καλή συγκοινωνία, πλατιοί δρόμοι με πράσινο, μεγάλα δημόσια κτήρια πολιτισμού και εκπαίδευσης κ.α

Το Αμβούργο, μία από τις παλαιότερες πόλεις της Ομόσπονδης Γερμανίας αποτελεί μία από τις πόλεις οι οποίες συστήνουν την Γερμανική Ένωση των εμπορικών πόλεων (Hansa), ως Hansastadt. Ο λόγος της συμμετοχής και του Αμβούργου, σ' αυτή, είναι εκτός των άλλων και η «παράδοση» θαλάσσια σύνδεσή της, μέσω του πλεύσιμου ποταμού, του Έλβα, ο οποίος εκτός του ότι πλέον διαθέτει το μεγαλύτερο λιμάνι της Γερμανίας, προσδίδει στην πόλη του Αμβούργου το ασύγκριτο πλεονέκτημα των συνδυσασμένων μετακινήσεων.

Εκτός όμως από την κυκλοφοριακή και, έμμεση, πολεοδομική, επιρροή της ύπαρξης του λιμανιού για την πόλη του Αμβούργου, αυτές (οι επιρροές) είναι και πιο άμεσες. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τέτοιου είδους επιρροής αυτό του HaffenCity, της επανάχρησης δηλαδή των πρώην λιμενικών εγκαταστάσεων λόγω της ανάγκης επαναχωροθέτησης της καθ'αυτώ λιμενικής χρήσης στην περιοχή του νότιου Έλβα, λόγω των σύγχρονων απαιτήσεων των λιμενικών μεταφορών.

Το HaffenCity αποτελεί σήμερα το μεγαλύτερο εγχείρημα, εν εξελίξει, πολεοδομικής ανάπλασης παγκοσμίως. Η επανάκτηση των παλιών λιμενικών εγκαταστάσεων, στις αρχές της δεκαετίας του '90 δείχνει ως μοναδική ευκαιρία εκτός των άλλων και για στροφή της πόλης προς το παρόχθιο μέτωπό της στο οποίο ως τότε του είχε γυρισμένη την πλάτη. Η επιτυχία του εν λόγω εγχειρήματος θα εξαρτηθεί άμεσα και από την κυκλοφοριακή σύνδεση της υπό ανάπλασης περιοχής με το βασικό πολεοδομικό ιστό της πόλης.

Ποια είναι λοιπόν τα αποτελέσματα του συγκεκριμένου προγράμματος λίγες δεκαετίες μετά σε πολεοδομικό αλλά και κυκλοφοριακό επίπεδο; Ποια μέσα μεταφοράς τονώθηκαν και ποια υποβαθμίστηκαν από τη χωροθέτηση των μικτών χρήσεων στην περιοχή; Ποια η αντιστοιχία του προγράμματος αυτού με άλλα αντίστοιχα προγράμματα της ελληνικής πραγματικότητας αλλά και των υπολοίπων Βαλκανικών χωρών (π.χ. ανάπλαση πρώην Ιπποδρόμου, κ.α.). Λέξεις

1.Εισαγωγή

Σχεδόν εξήντα χρόνια μετά τη δημοσίευση της εργασίας των Mitchell και Rapkin, σχετικά με την επίδραση των χρήσεων γης στις μεταφορές ("Urban Traffic – A Function of Land use" (1954)) κατά την οποία για πρώτη φορά μελετήθηκε η σχέση των δύο αυτών χαρακτηριστικών, σήμερα η σχέση αυτή θεωρείται εξαρχής δεδομένη στον Πολεοδομικό και κυκλοφοριακό σχεδιασμό (τα όρια των οποίων είναι πολλές φορές δυσδιάκριτα).

Στην πάροδο αυτή των ετών (από τη δημοσίευση και μετά) ο σχεδιασμός πολλών χωρών έλαβε υπόψη τη σχέση αυτή και κυρίως την Κλασική διαδικασία, η βάση της οποίας ήταν η προαναφερθείσα εργασία, και αποτέλεσε ένα από τα βασικότερα εργαλεία του κυκλοφοριακού σχεδιασμού και του σχεδιασμού των μεταφορών παγκοσμίως και τη συμπεριέλαβαν σε οποιαδήποτε σχεδιαστική και εφαρμοστική πρωτοβουλία.

Η σχέση αυτή, θεωρούμενη ως δεδομένη πια, μελετήθηκε ακόμη σημαντικότερα από τους Newman και Kenworthy 1989, με πραγματικά

δεδομένα σε φυσικό χρόνο από 32(30) πόλεις, μεταξύ των οποίων και το Αμβούργο, το οποίο παρά τη σχετικά μικρή πυκνότητα κατοικίας, η κατά κεφαλήν κατανάλωση ενέργειας με μετακινήσεις με ιδιωτικά μέσα ήταν σχετικά χαμηλή.

Έκτοτε και με μια σειρά αλλαγών που συντελέστηκαν σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, είτε παγκοσμίως είτε εγχώρια (επανένωση Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας) μια σειρά από νέες διαδικασίες πολεοδομικού και κυκλοφοριακού σχεδιασμού πραγματοποιήθηκαν είτε στη Γερμανία συνολικά είτε στο Αμβούργο.

- Ποια είναι όμως η σημερινή μεταφορική και πολεοδομική πραγματικότητα για την πόλη του Αμβούργου;
- Ποια η σχέση της με τις, αντίστοιχου μεγέθους και αναλογίας, πόλεις της Ελλάδας;
- Ποιο είναι το βασικό εργαλείο με το οποίο μπορεί μια τέτοια πραγματικότητα και σχέση να μελετηθεί σε ένα μοντέλο συνδυασμένης κυκλοφοριακής και πολεοδομικής μελέτης;

Οι πόλεις σήμερα αποτελούν το χώρο εντός του οποίου ζει παραπάνω από τα 2/3 του παγκόσμιου πληθυσμού με αυξητικές τάσεις. Το φαινόμενο αυτό της υπερσυγκέντρωσης πληθυσμού στις πόλεις προφανώς και δεν είναι του αιώνα μας αλλά πανάρχαιο. Αυτό το οποίο ήταν διαφορετικό τα τελευταία χρόνια ήταν η ένταση του φαινομένου αυτού η οποία εντατικοποιήθηκε κατά τον 18ο και 19ο αιώνα με την επικράτηση των σύγχρονων σχέσεων παραγωγής, απόρροια της μετατόπισης της παραγωγής από την ύπαιθρο στην πόλη.

Αυτού του είδους η γιγάντωση των πόλεων έφερε εκτός από εξαθλίωση μιας σειράς συνθηκών διαβίωσης, αρχικά των φτωχών στρωμάτων και δευτερευόντως όλων των στρωμάτων, άλλαξε ριζικά και τις μεταφορικές δυνατότητες και συνήθειες των κατοίκων των πόλεων.

Πως αυτό επηρέασε τις χώρες αυτές (Ελλάδα και Γερμανία) και πως αντιμετωπίστηκε ερευνητικά;

Οι μεταφορές στην πόλη λοιπόν σήμερα αποτελούν ένα από τα βασικά μεγέθη και ταυτόχρονα και μία από τις κύριες αιτίες των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η σύγχρονη εποχή και η ζωή στον αστικό χώρο.

Παράλληλα, οι μεταφορές αποτελούν και έναν σημαντικό παράγοντα της αστικής οικονομίας και ταυτόχρονα και αντικείμενο διαχείρισης που υπεισέρχεται σε πλήθος τομέων της αστικής ζωής, οικονομικό, κοινωνικό, υγείας, ποιότητας ζωής τελικά.

Η ύπαρξη αυτών των προβλημάτων, δημιούργησε την ανάπτυξη επιστημονικών κλάδων και τεχνικών που ασχολούνται με τις αστικές μεταφορές σε κάθε έκφρασή τους. Οι ειδικότητες του συγκοινωνιολόγου με τις επί μέρους επιπτώσεις στον σχεδιασμό των μεταφορών ή στον έλεγχο και διαχείριση της κυκλοφορίας, καθώς και ο εξειδικευμένος πολεοδομικός σχεδιασμός σε θέματα μεταφορών, είναι κλάδοι που αναπτύχθηκαν κυρίως μετά την εκρηκτική ανάπτυξη των πόλεων και την κατά συνέπεια ανάγκη αστικών μεταφορών προσώπων και αγαθών με μηχανικά μέσα. Η ανάπτυξη αυτή άρχισε στα μέσα του 19ου αιώνα, παράλληλα με την εισαγωγή των νέων μέσων μεταφοράς στην πόλη, τόσο ιδιωτικής χρήσης όσο και δημόσιας.

2. Γεωγραφικός προσδιορισμός της περιοχής έρευνας

2.1 Γιατί η Γερμανία;

Δεδομένου πως βασική η περιβαλλοντική υποβάθμιση του αστικού χώρου λοιπόν οφείλεται στις εκπομπές ρύπων από τις μηχανοκίνητες μετακινήσεις το κομμάτι των μετακινήσεων αφενός και αφετέρου της σχέσης τους με τον αστικό και πολεοδομημένο χώρο αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Οι γερμανικές πόλεις και οι ιδιαιτερότητές τους στον πολεοδομικό και κυκλοφοριακό σχεδιασμό σχεδιαστικά και ερευνητικά παρουσιάζουν ξεχωριστό ενδιαφέρον.

Μία από τις αλλαγές αυτές των μεταφορικών συνηθειών των κατοίκων των γιγαντωμένων πόλεων ήταν και η, αυτονόητη, μετατροπή των δημόσιων συγκοινωνιών σε απαραίτητο στοιχείο της πόλης. Το δεδομένο αυτό σε συνδυασμό με τις σύγχρονες οικονομικές και παραγωγικές συνθήκες και τη μορφή ανάπτυξης των οικονομικών σχέσεων σε κάθε χώρα είναι και ο βασικός λόγος της διαφορετικής εικόνας των μεταφορών στις πόλεις σε κάθε χώρα, όπως για παράδειγμα στις πόλεις της Γερμανίας, της Ελλάδας, της Γαλλίας κ.τ.λ.

Η Γερμανία και οι Γερμανικές πόλεις ξεχωριστά και ως σύνολο, διαθέτουν σήμερα το πιο ολοκληρωμένο σύστημα «Δημόσιας Συγκοινωνίας», παράλληλα με ένα από τα πιο σύγχρονα και ολοκληρωμένα οδικά δίκτυα παγκοσμίως, γεγονός το οποίο θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει (όπως σε πολλές άλλες χώρες μεταξύ των οποίων και στην Ελλάδα) πως θα εκτόξευε τον απόλυτο αριθμό και το ποσοστό των μετακινήσεων με τα Ιδιωτικά αυτοκίνητα.

Για την ακρίβεια η σχέση ιδιοκτησίας αυτοκινήτου και χρήσης των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς σε Ελλάδα και Γερμανία είναι πλήρως αντίστροφη. Στόχοι οι οποίοι σε Γερμανικές πόλεις είχαν προ πολλού επιτευχθεί, στην Ελλάδα ακόμη και σήμερα φαντάζουν μακρινοί και αδιανόητοι.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό της πόλης του Αμβούργου στο οποίο οι Γερμανοί Πολεοδόμοι τη δεκαετία του '70 ενώ έχουν βάλει ως στόχο το 40-50% των επισκεπτών του κέντρου να χρησιμοποιούν τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς σε μια δεκαπενταετία, το ποσοστό έχει ξεπεράσει το 65% μέσα στη δεκαετία.

Η Γερμανία θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα παραδείγματα παγκοσμίως, χωρών με ολοκληρωμένο μεταφορικό σύστημα, όπως κι αν αυτό μπορεί να προσδιοριστεί. Η ιστορία των μεταφορικών παρεμβάσεων-αποφάσεων σε συνδυασμό με μια σειρά αστικών και πολεοδομικών χαρακτηριστικών στη βάση των οποίων στηρίχτηκε η δομή των μεγάλων γερμανικών πόλεων, όπως η βιομηχανία, στη σύγχρονη ιστορία της χώρας αλλά και της Ευρώπης (με τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου) αποτέλεσαν ερευνητικά και βιβλιογραφικά πολλές φορές παγκόσμιο αντικείμενο έρευνας και μελέτης.

Αρχικά, το μεταφορικό και πολεοδομικό δίκτυο των Γερμανικών πόλεων, θεωρείται από τα πιο ολοκληρωμένα των σύγχρονων ευρωπαϊκών χωρών (ιδιαίτερα το μεταφορικό το οποίο είναι το πιο ολοκληρωμένο). Σε αντίθεση με την Ελλάδα, χώρα με την οποία γεωμορφολογικά ενώ θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει ότι έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά, παρόλα αυτά το μεταφορικό σύστημα της Ελλάδας καθώς και οι συνθήκες μετακίνησης ανθρώπων και εμπορευμάτων, λόγω και ελλιπούς υποδομής, είναι σαφώς διαφοροποιημένες. Η δυνατότητα σύνδεσής τους λοιπόν, με τον τρόπο για το αντικειμενικά και μεταφορικά ορθό, και ο τρόπος με τον οποίο αυτό εφαρμόζεται στην Ελλάδα είναι μια πρώτη αφορμή της

ερευνητικής και επιστημονικής μελέτης στις Γερμανικές πόλεις και δη στο Αμβούργο.

Μια πρώτη προσέγγιση, για την όσο πιο ολοκληρωμένη και επιστημονικά ορθή δομή των αποτελεσμάτων θα μπορούσε να αποτελέσει η μελέτη της Ιστορικής εξέλιξης της/των υπό μελέτη πόλης/εων με βάση το εξής γενικό πλαίσιο:

- Ιστορία της πόλης –πολιτική και πολεοδομική-, ίδρυσης, εξέλιξης, ειδικών χαρακτηριστικών ανάλογα με την πολιτική, οικονομική και κοινωνική ιστορία της
- με ταυτόχρονη ανάλυση των μεταφορικών συστημάτων της, των βασικών κατευθύνσεων σχεδιασμού ανά εποχή και των μεταβολών τους

Στόχος και αφετηρία της δομής της έρευνας στην πόλη είναι η απόκτηση εφοδίων για την κατανόηση και την ερμηνεία των πολεοδομικών και κυκλοφοριακών καταστάσεων οι οποίες ισχύουν σήμερα, των πολεοδομικών προγραμμάτων και προγραμμάτων ανάπλασης που βρίσκονται σε εξέλιξη και ενδεχομένως να έρθουμε αντιμέτωποι με αντίστοιχες καταστάσεις και στην Ελλάδα, ζητήματα τα οποία θα απαιτούν άμεσες λύσεις αλλά και ποιο είναι το τεχνικά και επιστημονικά σωστό σε μια μελέτη ή πρόταση για πολεοδομική, κυκλοφοριακή, συγκοινωνιακή κλπ επέμβαση σε μια πόλη.

Ο άμεσος στόχος και του «για ποιόν», η κοινωνική δηλαδή διάσταση, ζήτημα εξαρχής λυμένο στην πλειοψηφία, των κυκλοφοριακών και μεταφορικών παρεμβάσεων στις γερμανικές πόλεις είναι επίσης ένα επιπλέον αντικείμενο διερεύνησης. Όταν αναφερόμαστε στην σωστή παρέμβαση, ή για μια πόλη ότι λειτουργεί σωστά, αναφερόμαστε σε τυπικές περιοχές του σχεδιασμού και της εφαρμογής: το μεταφορικό σύστημα, το πράσινο, τον δημόσιο χώρο, και αυτά ή είναι σωστά για όλους, ή δεν είναι: ένα δίκτυο δημοσίων συγκοινωνιών είναι σωστά δομημένο ή δεν είναι, λειτουργεί ή δεν λειτουργεί, είναι επαρκές ή είναι ανεπαρκές, ένα δίκτυο πρασίνου υπάρχει ή δεν υπάρχει.

Η προσέγγιση φυσικά και δεν είναι απλή. Η πληθώρα των συγκρούσεων που δημιουργούνται κάτω από μια οποιασδήποτε φύσεως και μεγέθους κυκλοφοριακή παρέμβαση είναι ένα επιπλέον ζήτημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί και στις Γερμανικές πόλεις έχει, σαφώς και λυθεί, δεδομένης, επαναλαμβάνεται, και της ύπαρξης ολοκληρωμένου και ως προς το μέγεθος αλλά και ως προς αποτέλεσμα, μεταφορικού, κυκλοφοριακού και συστήματος MMM.

Η συνθετότητα μιας τέτοιου είδους παρέμβασης, ο βαθμός επιρροής τους με μια σειρά άλλων επιπτώσεων, όπως κατοικία, χρήσεις γης της ευρύτερης περιοχής παρέμβασης, είναι επίσης ζητούμενο.

Στο βαθμό αυτό θα επιχειρηθεί να προσδιοριστούν οι μεγαλύτερες κυκλοφοριακές και μεταφορικές παρεμβάσεις στην πόλη του Αμβούργου, οι τέτοιου είδους επιρροές και επιπτώσεις που ενδεχομένως να δημιουργήσαν, ο τρόπος αντιμετώπισής τους καθώς και ο τρόπος λειτουργίας και ενσωμάτωσής τους στο σύνολο του Πολεοδομικού Ιστού της πόλης.

Παράλληλα η κατεύθυνση της επιλογής των MMM έναντι του ΙΧ ή όχι, ως στόχος τίθεται στην αρχή της οποιαδήποτε παρέμβασης (ή μη). Δεν είναι λίγες άλλωστε οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το «ερευνητικά» σωστό από το «σχεδιαστικά» σωστό ήταν πλήρως διαφοροποιημένο.

Για το λόγο αυτό το Γερμανικό παράδειγμα, των πόλεων στις οποίες υπήρξε μια ταύτιση, αλλά και το «σωστό» αυτό συνεχίζει να λειτουργεί μέχρι

σήμερα, μεμονωμένα αλλά και η σχέση μεταξύ, μεταφορών- δημόσιας συγκοινωνίας- χώρων πρασίνου- και δημόσιου χώρου αποτέλεσε έναν ακόμη παράγοντα επιλογής των Γερμανικών πόλεων.

Με άλλα λόγια, οι Γερμανικές πόλεις θα μπορούσε να θεωρηθεί πως έχουν ένα ιδιαίτερα διευρυμένο ερευνητικό επίπεδο μελέτης και ενασχόλησης συνολικά των ευρωπαϊών συγκοινωνιολόγων.

2.2 Γιατί αυτές οι πόλεις λειτουργούν σωστά;

Το παρελθόν των πόλεων οι οποίες κυκλοφοριακά και πολεοδομικά μπορεί να λειτουργούν ακόμη και σήμερα σωστά, παίζει σίγουρα πολύ σημαντικό ρόλο. Το ότι σήμερα οι Γερμανικές πόλεις μεγάλης κλίμακας έχουν άφθογες μεταφορές, συγκοινωνιακά συστήματα άρτια, περιβάλλον υψηλού επιπέδου, οι κινήσεις των πολιτών γίνονται μέσα στο πράσινο, με άνετα ΜΜΜ, πεζόδρομους, πλήρη δίκτυα ποδηλατοδρόμων κ.α. οφείλεται κυρίως στο ότι αυτοί οι εξοπλισμοί των πόλεων έγιναν σε μια ιστορική εποχή όπου η σχεδιαστική και κατασκευαστική κατεύθυνση ήταν στην ίδια ακριβώς λογική, αλλά και ακόμη ότι οι χώρες όπως η Γερμανία ήταν κυρίαρχες, και είχαν την δυνατότητα να παρέχουν για την δική τους αστική τάξη πολυτελές πολεοδομικό περιβάλλον, μεταφορές και άλλες κοινωνικές παροχές.

Όμως, η κληρονομιά των χώρων της μεγάλης αστικής τάξης, παρέμεινε και έγινε κτήμα μεγαλύτερων μαζών των πόλεων : δημόσιοι κήποι, καλή συγκοινωνία, πλατιοί δρόμοι με πράσινο, μεγάλα δημόσια κτήρια πολιτισμού και εκπαίδευσης κ.α.

Στην συνέχεια, στην αρχή της φάσης παρακμής αυτού του Συστήματος, και κυρίως σε δύο χρονικές στιγμές, μετά τον Πρώτο και μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αφ' ενός κάτω από την πίεση το 1918 των αλλαγών των κοινωνικοοικονομικών ισορροπιών που συντελέστηκαν στην Ανατολική Ευρώπη και στη συνέχεια στην Ασία, και αφ' ετέρου την συντριβή του ναζισμού, η αστική τάξη των παραπάνω χωρών, έκανε σε μια τακτική ελιγμού σημαντικές υποχωρήσεις με αποτέλεσμα στις χώρες αυτές να οικοδομηθεί ένα πολύ καλό «κράτος προνοίας» με έντονη δραστηριότητα στις εργασιακές σχέσεις, την εκπαίδευση, την πολεοδομία, την παροχή στέγης και την δημιουργία άφθογων μεταφορικών συνθηκών.

Μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης της δεκαετίας του '20 βέβαια, σε πολλές χώρες αυτού του είδους οι παροχές παίρνονται πίσω μεν, ωστόσο τα πολεοδομικά στοιχεία δεν απαλείφονται εύκολα, οι δρόμοι είναι δρόμοι, τα τραμ είναι τραμ, τα μετρό είναι μετρό, και τα πάρκα είναι πάρκα. Δεν είναι βέβαια λίγα τα παραδείγματα κατά τα οποία οι εξοπλισμοί μπορεί να υφίστανται και να μην ξηλώνονται (π.χ. το μετρό), η απαξίωσή τους όμως σε όφελος του ΙΧ είναι τέτοια που τελικώς καταρρέουν, ενώ δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις στις οποίες, πραγματοποιούνται εν τέλει πλήρεις αποξηλώσεις συγκοινωνιακών υποδομών, ανάλογα κάθε φορά και τις πιέσεις των κατοίκων της εκάστοτε χώρας και πόλης. Οι γερμανικές πόλεις ευτυχώς κατατάσσονται στην πρώτη κατηγορία, επαυξάνοντας στο ότι στο σύνολο αυτού του εξοπλισμού όλες τις τελευταίες δεκαετίες, οι όποιες παρεμβάσεις έγιναν ήταν βελτιωτικού χαρακτήρα, σε μια χώρα μάλιστα στην οποία είναι γνωστό σε όλους η θέση την οποία κατέχει, βιομηχανικά και κυκλοφοριακά (βάσει υποδομής) την οποία κατέχει το αυτοκίνητο.

3. Ιστορικά στοιχεία

3.1 Εισαγωγικά

Η ιστορία των γερμανικών πόλεων, εντοπίζεται στις αρχές του 13ου αιώνα με πρώτες πόλεις αυτές του Βερολίνου και της Κολωνίας, σε δυο νησίδες του ποταμού Σπρεε. Οι δύο αυτές πόλεις με κοινή πλέον διοίκηση (από τις αρχές του 14ου αιώνα), εντάσσονται, μαζί πλέον με το Αμβούργο και άλλες γερμανικές πόλεις στην Γερμανική Ένωση των εμπορικών πόλεων (Hansa), ως Hansastadt. Από την περίοδο εκείνη και μετά, ξεκινά ουσιαστικά η σύγχρονη, εκτός των άλλων, πολεοδομική και κυκλοφοριακή κατ' επέκταση ιστορία της πόλης του Αμβούργου.

Σημαντική συμβολή στη εξέλιξη αυτή θα παίξει φυσικά και η τελική ενοποίηση της Γερμανίας, μια διαδικασία η οποία θα διαρκέσει περίπου μια δεκαετία (1863-1871), όπου υπό τον Βίσμαρκ και ολοκληρώνεται, του οποίου, εκτός των άλλων, σημαντικός ήταν ο ρόλος του στην ανάπτυξη της Γερμανίας σε σημαντικό βιομηχανικό κέντρο.

Στην κατεύθυνση και εξέλιξη αυτή και στην κατάληψη αποικιών (της ενιαίας Γερμανίας ως σύγχρονο κράτος πλέον) σε Αφρική και Ειρηνικό Ωκεανό, κομβικό ρόλο, φυσικά, και στο γεγονός της πολεοδομικής και κυκλοφοριακής φυσιογνωμίας του Αμβούργου αλλά και στο γεγονός της παλαιότητας της πόλης αποτέλεσε η δυνατότητα της, από θαλάσσης, σύνδεσης της πόλης και των συνδυασμένων μετακινήσεων με μια σειρά άλλων μέσων μετακίνησης (βλ. Μέσα Σταθερής Τροχιάς), τις οποίες έδινε.

Το λιμάνι της πόλης, το οποίο αποτέλεσε και αποτελεί και το μεγαλύτερο της χώρας, όπως συνολικά ιστορικά τα μεγάλα λιμάνια παγκοσμίως δημιουργούν αντικειμενικά ξεχωριστές και πολύ μεγαλύτερες μεταφορικές δυνατότητες, πόσω δε μάλλον σε μια χώρα με τα, νέα πια, βιομηχανικά δεδομένα της Γερμανίας. Ιδιαίτερης σημασίας, πολεοδομικής, μεταφορικής, ακτοπλοϊκής αλλά και ιστορικής σημασίας αποτελεί το γεγονός της ποτάμιας κατασκευής του εν λόγω λιμανιού, 80 χιλιόμετρα πριν την εκβολή του ποταμού Έλβα στη Βόρεια Θάλασσα.

Το γεγονός αυτό, αν και όπως αποδεικνύεται βιβλιογραφικά, έχει πολυμελετηθεί και πολυαπασχολήσει την επιστημονική κοινότητα της επιστημονικής περιοχής του αστικού και κυκλοφοριακού σχεδιασμού, είτε μεμονωμένα είτε συνδυαστικά, εκτιμάται πως μπορεί να αποτελεί ένα ξεχωριστό κομμάτι του σχεδιασμού, δεδομένης της άμεσης και της ξεχωριστής θέσης που κατέχουν και που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν οι θαλάσσιες μεταφορές, ως τμήμα των συνδυασμένων μεταφορών και μετακινήσεων στην Ελλάδα, για την ευρύτερη περιοχή της Νότιας Ευρώπης και των Βαλκανίων.

Τον ρόλο αυτό επιχειρείται για παράδειγμα να διαδραματίσει ο Εμπορευματικός Λιμένας της Ηγουμενίτσας. Με την κατάληψη της εξουσίας από τους Ναζί το Αμβούργο συμπεριλαμβάνεται στις 3-4 μεγάλες πόλεις οι οποίες επιθυμούσαν να παραμείνουν με τα τότε μεγέθη (Μόναχο, Φρανκφούρτη, Αμβούργο με επικεφαλής το Βερολίνο) και τη διάλυση των υπολοίπων σε μικρότερες των 10- 50.000 κατοίκων.

Οι μεταφορικές δυνατότητες της πόλης του Αμβούργου ήταν βασικός παράγοντας για τις όλο και αυξανόμενες απαιτήσεις της βιομηχανικής υπερδύναμης πλέον, της Γερμανίας. Από τότε και μετά και με τον διαχωρισμό του Γερμανικού κράτους στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και της Γερμανικής Λαοκρατικής Δημοκρατίας (20/9-7/10/1949) και τις διαφορετικές προσεγγίσεις στον πολεοδομικό και μεταφορικό τομέα, καθώς και οι αντικειμενικά επαναπροσδιορισμένες απαιτήσεις της «Νέας εποχής» για τη Γερμανία αλλά και ο ρόλος του Αμβούργου ως εμπορευματικού κέντρου, ακτοπλοϊκά και σιδηροδρομικά,

της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, σαφώς και επηρέασαν και συνέβαλαν στη διαμόρφωση του συνολικού πολεοδομικού προφίλ της πόλης με ορατές τις «επιπτώσεις» της μετά και την επανένωση το 1989. Η επίσημη αντιμετώπιση και οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν, σε συνδυασμό αλλά και ανεξάρτητα με την επιρροή της πρωτεύουσας πλέον του Βερολίνου στη σύγχρονη πια εποχή της Ομόσπονδης Γερμανίας θα αποτελέσει το επόμενο σκέλος της ερευνητικής μου δραστηριότητας.

3.2 Οι επιπτώσεις και οι πολιτικές από τον 19ο αιώνα μέχρι και τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο

Όπως κάθε μεγαλούπολη, έτσι και το Αμβούργο είναι σαφώς επηρεασμένο από την προσπάθεια του κάθε κυβερνήτη- αυτοκράτορα, για ενδυνάμωση της ιδεολογικής σφραγίδας της πόλης, εμπλουτίζοντάς την με μεγάλα και πολυτελή δημόσια κτήρια, επιβλητικές λεωφόρους και μεγάλα πάρκα και πλατείες, ενώ παράλληλα οι ιδιώτες που κατείχαν χρήμα και εξουσία συναγωνίζονταν το Κράτος σε επίδειξη πολυτέλειας και γοήτρου.

Μεγάλα κτήρια μπαρόκ της πρώτης περιόδου της απολυταρχίας, παραμένουν ή δίνουν την θέση τους σε πλειάδα μεγαλοπρεπών νεοκλασικών κτηρίων και αστικών συνθέσεων πλατειών, πάρκων και λεωφόρων σύμφωνα με τις αρχές του νεοκλασικισμού.

Όπως σε όλες τις ευρωπαϊκές αλλά και ανά τον κόσμο μεγαλουπόλεις, έτσι και στο Αμβούργο, κατά την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης από τις αρχές του 19ου ως τις αρχές του επόμενου αιώνα (20ου), η αστική τάξη της πόλης κατοικεί στο κέντρο με το λιμάνι και συνολικά τις ακτοπολικές μεταφορές μέχρι την περίοδο εκείνη να είναι ουσιαστικά ανύπαρκτες.. Με την ενδυνάμωση όμως της βιομηχανίας και την ίδρυση βιομηχανικών μονάδων στην περιφέρεια, εκεί δηλαδή όπου υπήρχε άφθονη ελεύθερη γη, η ίδρυση των βιομηχανιών αυτών ταυτίζεται με την αντίστοιχη ίδρυση εκτεταμένων εργατικών κατοικιών, με την κατοικία στο κέντρο της πόλης να παραμένει ανέπαφη.

Η εξάπλωση και, μοιραία, η εδαφική καταρχάς αλλά και πληθυσμιακή επόμενα, γιγάντωση της πόλης σε περιοχές ασύνδετες μεταφορικά μεταξύ τους αλλά και με ελλείψεις υποδομές για τους κατοίκους των νέων περιοχών, δημιουργούν την ανάγκη κάλυψης των μεταφορικών απαιτήσεων, είτε για τη μεταφορά έμψυχου- εργατικού προσωπικού με σκοπό την εργασία (προκειμένου για τις εργατικές περιοχές) είτε οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα (προκειμένου για την κεντρική περιοχή), είτε ακόμη και για την μεταφορά πρώτων υλών στις βιομηχανίες.

Η παραδοχή αυτή πολεοδομικά, δεδομένου ότι έχει μελετηθεί και αποδειχθεί από όλους τους σύγχρονους πολεοδόμους, συγκοινωνιολόγους αλλά και γεωγράφους παγκοσμίως, και ιδιαίτερα το γερμανικό και το αγγλικό παράδειγμα, θα ληφθεί, πολεοδομικά, υπ' όψη ως δεδομένο, αυτό όμως που θα επιχειρηθεί να διερευνηθεί είναι το αποτύπωμά της στην πόλη του Αμβούργου και στον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισε στην ανάπτυξη μιας σειράς μεταφορικών υποδομών και ιδιαίτερα της σιδηροδρομικής, δεδομένης της ταύτισής της με την βιομηχανική περίοδο που εξετάζεται.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, στο σημείο αυτό, παρουσιάζει η γεωγραφική αρχικά εξάπλωση της πόλης του Αμβούργου στις αρχές του 19ου αιώνα, η κατανομή των χρήσεων γης κατά την περίοδο εκείνη.

Πού εξαπλώνονταν η πόλη, ποια στρώματα κατοικούσαν και λειτουργούσαν και σε ποιες περιοχές της πόλης, ποιες οι βασικές επαγγελματικές και καθημερινές δραστηριότητες της πόλης ως εκείνη την εποχή.

Παράλληλα δεδομένων των πολλαπλών καταστροφών που υπέστη η πόλη από μια σειρά ιστορικών γεγονότων, με τελευταία την κατάληψή της από τους Ρώσους το 1814, θα επιχειρηθεί να δοθεί μια αφηγηρία στην περίοδο εκείνη της σύγχρονης βιομηχανικής ιστορίας της πόλης αλλά και της χώρας συνολικότερα, μέχρι και το σταθμό της τεράστιας καταστροφής των βομβαρδισμών του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου.

4. Η (πολεοδομική) ιδιαιτερότητα του Αμβούργου

Το Αμβούργο παράλληλα με την προσπάθεια ανασυγκρότησής του μετά και την μερική ισοπέδωση που υπέστη από τους βομβαρδισμούς του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου λοιπόν, και δεδομένης της έντονης ανάπτυξης του δευτερογενούς τομέα συνολικά στην Γερμανική επικράτεια, πραγματοποιεί μια συνειδητή στροφή στον τριτογενή τομέα και στο αποτύπωμά του στην πολεοδομική της φυσιογνωμία με οργανωμένα κτιριακά συγκροτήματα τέτοιας φύσης δραστηριοτήτων αλλά και κατοικίας.

Σήμερα μετά και την επιρροή του εν λόγω μοντέλου συνολικά στη τριτογενοποίηση της οικονομίας της πόλης η κατεύθυνση είναι προς την οικιστική ανάπτυξη με γεωγραφική αναφορά στην παλιά λιμενική ζώνη και γειτνιάζον τμήμα της ιστορικής πόλης.

Τα δύο αυτά προγράμματα έχουν και το αποτύπωμά τους αφενός στην παράλληλη διαμόρφωση του συγκοινωνιακού προφίλ της πόλης καθώς και ο βαθμός επιρροής τους, λόγω της πολεοδομικής και όχι μόνο, ιδιαιτερότητας της πόλης, αποτελούν εξίσου σημαντικό κομμάτι της ερευνητικής δραστηριότητας συνολικά.

Ποια λοιπόν προγράμματα έλαβαν χώρα κατά τις δύο αυτές πλέον ιστορικές συγκυρίες για την πόλη, τι προέβλεπαν για τις μεταφορές και τις μετακινήσεις πληθυσμού και πρώτων υλών για κάθε περίοδο ξεχωριστά και πως αυτό μεταφράζεται στη σημερινή εικόνα της πόλης;

Ποιοι λοιπόν παράγοντες οδήγησαν στην αλλαγή αυτής της πολεοδομικής προσέγγισης μέσα σε λίγες δεκαετίες;

Ποια η σχέση του Αμβούργου με το μοντέλο της συμπαγούς πόλης το οποίο ερευνάται από το σύνολο της ερευνητικής μας ομάδας στη «Μονάδα βιώσιμης Κινητικότητας» της Σχολής Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών του Ε.Μ.Π., σε σχέση και με τις αντίστοιχες δουλειές των Haussermann και Siebel, την περίοδο αποβιομηχάνισης συνολικά της Δυτικής (ακόμη τότε) Γερμανίας;

Ποιος ο ρόλος του, ήδη ανεπτυγμένου, σιδηροδρόμου στις περιόδους αυτές;

Απόψεις και πολεοδομικές θεωρίες, κυρίως περί τα τέλη του περασμένου αιώνα θεωρούσαν πως οι «παραδοσιακές πόλεις», οι οποίες είχαν δομηθεί με τυχαία οργάνωσή τους και όχι αρμονικά, ήταν υπεύθυνες για μια σειρά παθογενειών που ίσχυαν σ' αυτές. Η λύση σ' αυτές όφειλε να είναι ο σχεδιασμός τους εκ νέου, βασιζόμενος προφανώς πάνω στις υφιστάμενες δυνατότητες και υποδομές τους, όπως για την περίπτωση του Αμβούργου η εγκαταλελειμμένη λιμενική ζώνη. Ταυτόχρονα η εφαρμογή τέτοιου είδους μοντέλων, με σαφή διαχωρισμό χρήσεων γης, οδηγούν σε αύξηση των απαιτούμενων καθημερινών μετακινήσεων στη γραμμή προέλευσης-προορισμού. «Οι πόλεις γεννούν μετακινήσεις και οι μετακινήσεις πόλεις».

5. Αστικά μοντέλα και μοντέλα παραγωγής

Το παραγωγικό μοντέλο του Φορντισμού, η συνολική του κυριαρχία στην βιομηχανική παραγωγή της γερμανικής (και όχι μόνο) βιομηχανίας, καθώς και η σταδιακή του εγκατάλειψη από τα μέσα της δεκαετίας του 1970, μέχρι και το τελικό του ξεπέραςμα, παράλληλα με τις αλλαγές σε επίπεδο παραγωγής και οικονομίας που αυτό συνεπάγονταν, έχει το αντίστοιχο αποτύπωμά της και στο πολεοδομικό και κυκλοφοριακό σκέλος της δομής της πόλης (και) του Αμβούργου.

Κατά την περίοδο της μαζικής παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων με το μοντέλο «Τ» η χωροθέτηση των βιομηχανιών προχωρά με την αντίστοιχη ταχύτητα. Βασικό κριτήριο της χωροθέτησης αυτών η κυκλοφοριακή τους εγγύτητα για τη μεταφορά εργαζομένων και πρώτων υλών. Βασικό τους γνώρισμα κατά την πρώτη αυτή περίοδο η χωροθέτησή τους εκατέρωθεν βασικών οδικών αξόνων.

Ο τριτογενής τομέας, αρχικά, χωροθετείται και λειτουργεί συμπληρωματικά σε σχέση με τις αμιγώς παραδοσιακές εγκαταστάσεις. Μια σχέση η οποία θα αντιστραφεί πλήρως κατά την περίοδο της αντίστοιχης αποβιομηχάνισης των πόλεων των χωρών της σύγχρονης Ευρώπης, μετά και την εύρεση νέων εδαφών και τη μετατροπή των πρώην βιομηχανιών σε εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών της «παγκοσμιοποιημένης» πια βιομηχανίας.

Ποια είναι όμως η ακριβής γεωγραφία των βιομηχανιών στη πόλη αλλά και την ευρύτερη αστική και πολεοδομική περιοχή του Αμβούργου και ποιοι είναι οι βασικοί παράγοντες (εγγύτητα, απόθεμα γης, κενά κελύφη κ.α.) από τους οποίους εξαρτάται η χωροθέτηση της κάθε μιας από αυτές, σε σχέση με τον όγκο και τη συμβολή τους στο εθνικό ΑΕΠ της Γερμανίας λοιπόν;

Ποια είναι η απάντηση του σχεδιασμού ή των αναγκών, στην αντιστοίχισή τους με τα μεταφορικά δίκτυα;

Η πόλη λοιπόν επεκτείνεται, το «παλιό» κέντρο εγκαταλείπεται από μια σειρά χρήσεων κυρίως από την κατοικία, η πόλη διεισδύει στην ύπαιθρο. Η μέση απόσταση Κατοικίας –Εργασίας αυξάνεται κατά πολύ. Στο κρίσιμο αυτό στάδιο ο σχεδιασμός και οι δυνατότητες της κάθε χώρας θα απαντήσουν με βάσει τις επικρατούσες αφενός αντιλήψεις αλλά και με τις δυνατότητές της η καθεμιά. Μικρή συγκράτηση και μερική αντιστροφή της σχέσης χωροθέτησης των θέσεων εργασίας στο ύπαιθρο προκαλεί η πετρελαϊκή κρίση του '70.

Πως λοιπόν απαντάει ο πολεοδομικός και κυκλοφοριακός σχεδιασμός, σε μια χώρα με, ήδη, εκτεταμένο και υπερσύγχρονο οδικό δίκτυο, το οποίο υπό προϋποθέσεις θα μπορούσε να εκτοξεύσει τις μετακινήσεις με τα ιδιωτικά μηχανοκίνητα μέσα;

Στην αναδιάταξη αυτή της οικονομίας και της παραγωγής οι αντίστοιχες επιπτώσεις της στην πόλη, εκτός από την επιρροή αυτής καθ' αυτής της νέας χωροθέτησης των χρήσεων γης, σημαντικό ρόλο παίζει και η κοινωνική διαστρωμάτωση των ίδιων των εργαζομένων της, τριτογενοποιημένης, πια οικονομίας της χώρας.

Το κύριο χαρακτηριστικό λοιπόν του Αμβούργου, αν εξαιρέσει κανείς τη θέση του στο κέντρο της βόρειας Γερμανίας στις όχθες του ποταμού Έλβα, το οποίο ούτως ή άλλως αναφέρεται και μελετάται, είναι, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, η ύπαρξη του μεγαλύτερου λιμανιού της χώρας στον ποταμό αυτό με σημαντική συμβολή στις παγκόσμιες πλεύσιμες μεταφορές. Σημαντικός είναι και ο ρόλος του σιδηροδρομικού δικτύου της πόλης το οποίο την καθιστά στο σημαντικότερο κυκλοφοριακό κόμβο της Ευρώπης.

Ποια είναι η σχέση λοιπόν της επιρροής του υδάτινου στοιχείου και του ρόλου του λιμένα του Αμβούργου, ως προϋφιστάμενες και γεωγραφικά δεδομένες υποδομές στην ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου τόσο για την πόλη του Αμβούργου όσο και για την Γερμανία συνολικότερα; Ποια η συμβολή του εν λόγω μεταφορικού δικτύου στη συνολική διαμόρφωση του κυκλοφοριακού προφίλ της πόλης;

6. Συμπεράσματα

6.1 Ο σχεδιασμός στην πάροδο των δεκαετιών

Τα πρώτα χρόνια μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο το Αμβούργο, εκτός από την οικιστική και οικοδομική του ανάπλαση λόγω των επανειλημμένων βομβαρδισμών που υπέστη, έχει να αντιμετωπίσει, όπως και όλες οι πόλεις της χώρας, τον γεωγραφικό και διοικητικό διαχωρισμό της χώρας Ανατολική και Δυτική. Μία από τις επιπτώσεις του διαχωρισμού αυτού είναι η αδυναμία προσέγγισης στους βασικούς κυκλοφοριακούς κόμβους, αλλά και στις αγορές, της Ανατολικής Ευρώπης. Η αδυναμία αυτή έχει σημαντική συμβολή εκτός των άλλων, και στην περαιτέρω βιομηχανική ανάπτυξη της οικονομίας της πόλης με αποτέλεσμα την αναζήτηση τρόπων ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα της οικονομίας της.

Στην εξέλιξη αυτή σημαντική είναι η συμβολή των νέων οικιστικών πόλων, CityNord και Steilshoop καθώς και η κοντινή, σε σχέση με το παραδοσιακό κέντρο, απόσταση χωροθέτησής τους.

Εκτός από την πολεοδομική ανασυγκρότηση, σημαντική είναι η συμβολή των συγκροτημάτων αυτών και στην κυκλοφορία.

Το CityNord ως νησίδα επιχειρήσεων στην καρδιά του οικιστικού ιστού της πόλης σε μικρή απόσταση και με άμεση εγγύτητα με το παραδοσιακό κέντρο της πόλης και με το αεροδρόμιο, καθώς και η μίξη των χρήσεων γης, εκτός από τριτογενή τομέα, αλλά και το Steilshoop το οποίο ουσιαστικά αποτέλεσε το οικιστικό backup των εργαζομένων του CityNord και των οικογενειών τους, βάσει πρόβλεψης του αρχικού σχεδιασμού, παίζουν με τη σειρά τους το δικό τους ρόλο στη διαμόρφωση του πολεοδομικού προφίλ της πόλης, τόσο κατά την περίοδο κατασκευής τους, όσο και κατά της περίοδο κατά την οποία επιχειρήθηκε η αναβάθμισή τους ('80).

Ποια σχεδιαστικά πρότυπα όμως ακολούθησαν αφενός στη λήψη της απόφασης στην επιλογή χωροθέτησης των δύο παραπάνω, σταθμών για την πολεοδομική φυσιογνωμία της πόλης καθώς και αφετέρου σ' αυτή καθ' αυτή την κατασκευή τους;

Ποια η μελετώμενη και πραγματική κυκλοφοριακή οργάνωση και σύνδεση με το παραδοσιακό κέντρο και βασικούς μεταφορικούς κόμβους της πόλης;

Ποια η σημερινή τους εικόνα;

Ποιος ο ρόλος και η αναγκαιότητα ύπαρξης των περιοχών αυτών μετά και την επανένωση της χώρας;

6.2 Το Αμβούργο στο ξεκίνημα του αιώνα

Οι επιδιώξεις της πολεοδομικής ανασυγκρότησης του αιώνα εμφανίζουν σαφή δείγματα επικάλυψης με τους στόχους των παρελθοντικών προγραμμάτων. Ένας από αυτούς είναι η βελτίωση της ελκυστικότητας της πόλης σε διεθνές επίπεδο.

Οι πέντε άξονες οι οποίοι τίθενται με βάθος 15ετίας είναι οι :

«Περισσότερη πόλη μέσα στην πόλη»,
«Οικοδόμηση στην ποιότητα»,
«Αξιοποίηση δυναμικών οικονομικών»,
«Αμβούργο, αξιοβίωτη πόλη», καθώς και
«Μητρόπολη για την πόλη και την περιφέρεια», όπως αυτοί αποτυπώνονται
μέσω του «Χωρικού Κατευθυντήριου Σχεδίου» για την ανάπτυξη της
πόλης.

Στις επιδιώξεις του εν λόγω προγράμματος τίθενται και οι αντίστοιχες του προγράμματος HafenCity, της επανάχρησης δηλαδή των πρώην λιμενικών εγκαταστάσεων λόγω της ανάγκης επαναχωροθέτησης της καθ'αυτὸ λιμενικής χρήσης στην περιοχή του νότιου Έλβα, λόγω των σύγχρονων απαιτήσεων των λιμενικών μεταφορών, λόγω των containers και το όλο και αυξανόμενου βυθίσματος των σύγχρονων εμπορικών σκαφών.

Το HafenCity το οποίο αποτελεί σήμερα το μεγαλύτερο εγχείρημα, εν εξελίξει, πολεοδομικής ανάπλασης παγκοσμίως θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις, και λόγω επιστημονικής σπουδαιότητας, αλλά και λόγω όγκου, να αποτελέσει το μοναδικό αντικείμενο έρευνας.

Η επανάκτηση των παλιών λιμενικών εγκαταστάσεων, στις αρχές της δεκαετίας του '90 δείχνει ως μοναδική ευκαιρία εκτός των άλλων και για στροφή της πόλης προς το παρόχθιο μέτωπό της στο οποίο ως τότε του είχε γυρισμένη την πλάτη. Η επιτυχία του εν λόγω εγχειρήματος θα εξαρτηθεί άμεσα και από την κυκλοφοριακή σύνδεση της υπό ανάπλασης περιοχής με το βασικό πολεοδομικό ιστό της πόλης, δεδομένης και της εγγύτητας, γεγονός το οποίο θα διασφαλίσει τη συνεκτικότητά της με αυτόν.

Το HfC Universitat, είναι μία από τις εγκαταστάσεις οι οποίες προτείνονται και εγκαθίστανται στην περιοχή.

Ποια είναι λοιπόν τα αποτελέσματα του συγκεκριμένου προγράμματος λίγες δεκαετίες μετά σε πολεοδομικό αλλά και κυκλοφοριακό επίπεδο;

Ποια μέσα μεταφοράς τονώθηκαν και ποια υποβαθμίστηκαν από τη χωροθέτηση των μικτών αυτών χρήσεων στην περιοχή;

Ποια η αντιστοιχία του προγράμματος αυτού με άλλα αντίστοιχα προγράμματα της ελληνικής πραγματικότητας αλλά και των υπολοίπων Βαλκανικών χωρών (π.χ. ανάπλαση πρώην Ιπποδρόμου, πλήρως διαφοροποιημένο βέβαια από άποψη χρήσεων γης και επιφάνειας, παράλληλο όμως από τη σχέση τόνωσης του θαλάσσιου μετώπου της Αττικής);

Ενδεικτική αποτύπωση των μικτών χρήσεων γης σε τμήματα της περιοχής.

Με τη συγκεκριμένη εισήγηση επιχειρείται να γίνει η αφετηρία και η βιβλιογραφική, επιστημονική και σχεδιαστική γνωριμία της επιστημονικής κοινότητας με μια περιοχή αλλά και με ένα πρόγραμμα αστικής ανάπλασης, η εφαρμογή καθώς και τα αποτελέσματα της οποίας, παρουσιάζουν παγκόσμιο ενδιαφέρον.

Βιβλιογραφία

- Ασπρογέρακας Ε, Σερράος Κ., Σοφιανόπουλος Δ. (2007) "Χωρικές μεταβολές και πολιτικές ανασχεδιασμού παράκτιων αστικών περιοχών. Διερεύνηση δυνατοτήτων αστικής αναβάθμισης στις περιπτώσεις της Αθήνας και του Αμβούργου", στο: 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Γεωγραφικής Εταιρείας, Αθήνα 4-7 Οκτωβρίου 2007.

- Μαντουβάλου Μ. (2000), Εισαγωγή σε θέματα Αστικοποίησης και Ανάπτυξης του Αστικού Χώρου, Αθήνα: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Ε.Μ.Π.
  - Νικολαΐδου Σ. (1993) Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση
  - Σκλαβούνος Γ. (2006), Από την πόλη και το τοπικό στο περιφερειακό και παγκόσμιο, Αθήνα: Εκδόσεις Γόρδιος
  - Πιτσιάβα-Λατινοπούλου Μ. (1984), Αλληλεπίδραση μεταφορών και χρήσεων γης σε αστικές περιοχές, Διδακτορική Διατριβή στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
  - Σαρηγιάννης Γ. (1993), Η πρωταρχική αστικοποίηση στον ελλαδικό χώρο της 2ης π.χ. χιλιετίας, Αθήνα: Εκδόσεις Δωδώνη
  - Cervero R. και Kockelman K. (1997), "Travel Demand and the 3D's: Density, Diversity, and Design", Transportation Research Part D 2 (3): 199-219.
  - City of Hamburg (1962) "The New Commercial Centre Am Stadtpark", Hamburg.
  - Hafencity Hamburg GmbH (2006) "The birth of a city, Hafencity Hamburg", Hamburg
  - Harvey D. (2012), Εξεγερμένες Πόλεις, Αθήνα: Εκδόσεις ΚΨΜ
- *Εισήγηση στο 4ο Πανελλήνιο συνέδριο Πολεοδομίας & Χωροταξίας στο Βόλο**